NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.

Rok X. Kraków, piątek 18 listopada 1927 Nr. 305

NO[illegible]Y DZIENNIK

Adres redakcji i administra[illegible] . Orzeszkowej 7
Numer telefonu 279. — Konto [illegible] Krakowie 400.638
Nakładem Spółki Wyda[illegible] DZIENNIK".
Wszelkie komunikaty należy [illegible] do Administracji.
Komunikaty przesłane r[illegible] względnione.
Rękopisów redakcja nie zwraca. [illegible] cja nie odpowiada.
Redaktor naczelny przyjmu[illegible] do 1 w południe

Cena numeru 20 groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincji mies. Zł. 5'00 kwart. Zł. 15'00
w Krakowie z odnoszen. do domu " " 5'20 " " 15'60
Na prowincji z przesyłką poczt. " " 5'60 " " 16'80
Zagranicą z przesyłką pocztową " " 9'00 " " 27'00
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo Zł. 0'15, wiersz milimetr. 1-szp. Zł. 0'20, nadesłane Zł. 0'60, wiersz milim. 1-szp. w tekście Zł. 0'85. wiersz milim. 1-szp. na 1-ej stronie Zł. [illegible]—. gratulacje Zł. 10. Inseraty zamiejscowe o 50%. zagranicz. o 100% droższe.

W najbliższych dniach rozpoczniemy druk fascynującej powieści

GRZEGORZA BAGROWA

na tle męczeńskich dziejów żydostwa rosyjskiego w epoce Mikołaja I. p. t.:

»DZIEJE KANTONISTY«

Wstrząsająca powieść Bagrowa wywoła bezwątpienia najżywsze zainteresowanie wśród ogółu naszych Czytelników.

Wizyta Stresemanna w Wiedniu - niebezpieczeństwem dla pokoju europejskiego?

Kraków 17 listopada.

Wizyta kanclerza i ministra spraw zagranicznych Rzeszy Niemieckiej w Wiedniu wydobyła znowu na wierzch sprawę przyłączenia Austrji do Niemiec. W oficjalnych przemówieniach zarówno Marxa i Stresemanna, jak i Seipla nie padło coprawda ani jedno słowo, wskazujące bezpośrednio na taki cel wizyty. Wszyscy oni podkreślali tylko głęboką i naturalną sympatję, jaka łączy dwa te państwa o ludności niemieckiej i wskazywali na konieczność jaknajściślejszej wzajemnej wymiany wartości kulturalnych i materjalnych. Mniej ogólnikowo i beztreściowe musiały jednakże brzmieć nieoficjalne rozmowy kierowników Niemiec i Austrji, jak to zresztą otwarcie przyznał Dr Stresemann w naszym wczorajszym wywiadzie. O czem tam istotnie mówiono, trudno oczywiście odgadnąć, jednakże niewątpliwie zbyt daleko idą głosy nacjonalistycznej prasy francuskiej, dopatrującej się w obecnej wizycie zamiaru Niemiec wysunięcie kwestji „Anschlussu" jako praktycznego postulatu politycznego.

Niema się co łudzić coprawda co do tego, że myśl o przyłączeniu się Austrji do Niemiec zakorzeniona jest mocno w umysłach tak austriackich jak i niemieckich. Po stronie austrjackiej przemawia zatem głównie wzgląd gospodarczy. Pożyczka Ligi Narodów uratowała wprawdzie Austrję 5 lat temu przed katastrofą, jednakże nie postawiła jej jeszcze tak silnie na nogi, by można było jej egzystencję uznać za zapewnioną. Wykrojona z dawnej monarchji austro - węgierskiej najbardziej uprzemysłowiona jej część, obecna Austrja, walczy od początku swego bytu ze stałą bolączką państw przemysłowych — trudnością znalezienia zbytu dla swoich produktów, tembardziej, że swych postulatów gospodarczych nie jest ona w stanie poprzeć argumentem siły, jak to czynią inne większe od niej państwa w analogicznej sytuacji. To też z roku na rok wykazuje Austrja niemal stałą kwotę jednego miljarda szylingów deficytu handlowego. Sfery gospodarcze austrjackie uznają, że z sytuacji obecnej wiodą tylko dwie drogi, któreby mogły ugruntować egzystencję Austrji.

Pierwsza droga to zniesienie ceł przywozowych przez dawne państwa sukcesyjne, które zdawna były rynkiem zbytu dla przemysłu austriackiego. Druga droga — to przyłączenie do Niemiec, które obecnie już zajmują pierwsze miejsce w handlu zagranicznym Austrji. Państwa koalicji, chcąc tej drugiej ewentualności zapobiec, lansowały już kilkakrotnie projekty rozmaitych unij celnych, obejmujących Austrję i państwa sukcesyjne, a po nieudaniu się tych projektów wywierały presję na państwa sukcesyjne, by udzieliły Austrji znacznych ulg celnych. Dzięki temu poparciu uzyskała Austrja istotne pewne sukcesy zwłaszcza od Czechosłowacji, jednakże granice tych ustępstw zakreślone były z góry dość ciasno ze względu na powszechne dziś a szczególnie silne w państwach nowych dążenie do rozwinięcia własnego przemysłu. Uzyskane więc na tej drodze ulgi nie wiele Austrji pomogły i nie były one w stanie stłumić tendencji do „Anschlussu" zwłaszcza wobec impulsu, jaki idea ta znajduje w sentymencie narodowym.

Zupełnie inne względy działają w Niemczech na rzecz przyłączenia Austrji. Nie mogą to być motywy gospodarcze, gdyż z przyłączenia nie mogą Niemcy oczekiwać korzyści materjalnych. Natomiast działa w tym kierunku silnie moment polityczny, mianowicie chęć znacznego powiększenia terytorjum niemieckiego i pomnożenia jego ludności o prawie 10 miljonów głów, przez co niewątpliwie potęga Niemiec ogromnieby się wzmocniła.

Przeszkód prawnych przeciwko przyłączeniu obecnie już niema, gdyż zawarty w traktatach pokojowych zakaz przyłączenia stracił już swą moc. Jeżeli pomimo to ani Niemcy, ani też Austrja nie wysuwają oficjalnie kwestji „Anschlussu", to przypisać to należy z jednej strony zmiennemu układowi stosunków politycznych wewnątrz obu państw, gdyż w miarę jak w jednym z nich bierze górę prawica, o tyle chłodniej odnosi się do tej koncepcji lewica w drugiem państwie, i naodwrót. Z drugiej zaś strony działa hamująco silniejszy jeszcze motyw, tj. wzgląd na sytuację polityczną europejską. Już obecne zaniepokojenie prasy francuskiej dowodzi, jak gwałtowne protesty musiałby ewentualny „Anschluss" wywołać przedewszystkiem we Francji, ciągle jeszcze z nieufnością spoglądającej na odnawiającą się potęgę Niemiec, a niewątpliwie niemniej silne sprzeciwy podniosłyby inne państwa zainteresowane w utrzymaniu status quo, jak Włochy, Czechosłowacja, Jugosławja itd. Z przeszkód tych zdaje sobie doskonale sprawę zarówno trzeźwy polityk Stresemann, który systematycznie prowadzi Niemcy drogą pokoju, znaczoną etapami Lokarna i Thoiry, jak i ostrożny Seipel, przyznający się stale do polityki pacyfistycznej. Wywołanie obecnie na tapet kwestji „Anschlussu" spowodowałoby niezawodnie ostry konflikt polityczny, którego niewątpliwie ani Niemcy, ani też Austrja pragnąć nie mogą.

Węzły kulturalne i gospodarcze, łączące oba te państwa, zacieśniać się będą niezawodnie w przyszłości jeszcze bardziej. Znamiennym etapem tego procesu jest projektowana unifikacja prawa karnego, dla przeprowadzenia której parlamentarna komisja niemiecka przybyła równocześnie z ministrami do Wiednia. Z faktu tego nie można jednak wysnuwać daleko idących konsekwencyj politycznych, bo wszak że w połowie ubiegłego wieku wprowadziła również Austrja zgodnie z Niemcami ten sam kodeks handlowy, choć o wyzbyciu się samodzielności któregoś z tych państw z pewnością nie mogło być wówczas mowy! Zresztą słusznie podkreślił w swym wywiadzie Stresemann, że unifikacja prawa powinna objąć wszystkie państwa.

Jakkolwiek zatem przypuszczalnie ani Niemcy w Rzeszy, ani w Austrji nie wyrzekną się marzenia o połączeniu się, to jednak niema żadnego powodu obawiać się, by w bliskiej przyszłości kwestja ta stała się aktualną i aby mogły stąd wyniknąć jakieś konflikty polityczne. W żadnym więc razie wizyta ministrów Rzeszy w Wiedniu nie powinna wpływać na zmianę polityki europejskiej w stosunku do Niemiec, a w szczególności nie może ona zepsuć pomyślnie układających się widoków porozumienia gospodarczego polsko-niemieckiego.

Dr. B. S.

Brutalny napad pałkarzy na posła Grynbauma

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 16. 11. Sin. Wczoraj późnym wieczorem napadli niewykryci dotąd chuligani na posła Grynbauma. Szczegóły brutalnego napadu przedstawiają się następująco: w chwili, gdy poseł Grynbaum w towarzystwie redaktora „Hajntu" p. dra Gottliebа zbliżał się do swego mieszkania przy ul. Tłomackiej 6, napastnicy, ukryci we wnęce domu, zapytali p. Grynbauma z kim mają przyjemność, a gdy dowiedzieli się, że mówią z posłem Grynbaumem, bez żadnych dalszych rozmów zaczęli go bić laskami.

Wobec tego, że pos. Grynbaum wskutek panującej ciemności nie znał dokładnie liczby na[illegible]

pastników, ani nie wiedział, jak są uzbrojeni napastnicy, cofnął się wstecz, by dojść w stronę ulicy, gdzie znajdowali się przechodnie oraz by wezwać pomocy policjanta. Nie bacząc na to, napastnicy rzucili się w ślad za nim i okładali go z tyłu laskami. Dopiero później, gdy nadeszli ludzie, chuliganie uciekli. Po 10 minutach przybył policjant (nr. 824), który stał na warcie o kilka kroków obok miejsca wypadku. Oczywiście, że napastników nie można już było schwytać. Na zapytanie posła p. Grynbauma, dlaczego policjant tak późno przyszedł odpowiedział: **Ma pan tutaj mój numer, nie mam obowiązku za panem chodzić i pana pilnować.**

W dniu dzisiejszym zjawił się w mieszkaniu posła Grynbauma cały szereg żydowskich działaczy politycznych i społecznych, którzy wyrazili posłowi Grynbaumowi współczucie z powodu napadu.

• • •

Że ohydny zamach dokonany został na tle politycznem, zdaje się nie ulegać wątpliwości, zwłaszcza jeśli się zważy, że właśnie w tych dniach miały się pod egidą posła Grynbauma zakończyć ostatecznie rokowania w sprawie bloku mniejszości narodowych. Chodziło więc zapewne przeciwnikom bloku o „unieszkodliwienie" posła Grynbauma.

Bez względu jednak na pobudki „ideowe" napadu, należy ohydne zajście bezwzględnie potępić. Posłowi Grynbaumowi zaś, niezmordowanemu i nieustraszonemu bojownikowi o prawa żydowskie wyrażamy na tem miejscu głębokie współczucie z powodu doznanej przykrości. Jest rzeczą ze wszech miar ubolewania godną i zawstydzającą, że coraz częściej „niewykryci" sprawcy załatwiają porachunki polityczne w sposób iście meksykański. Jeżeli władze rządowe będą tego rodzaju stosunki nadal tolerowały, — bez względu na to wobec kogo one się zdarzają, — staniemy się niezbyt hono rowem widowiskiem dla świata.

Przedstawiciel rządu wyraża pos. Grynbaumowi ubolewanie

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 16 11. Sin. Dziś zjawił się u posła Grynbauma jeden z wyższych urzędników ministerstwa spraw wewnętrznych który imieniem rządu wyraził ubolewanie p. Grynbaumowi z powodu napadu, oświadczając zarazem, że władze dołożą wszelkich starań, ażeby sprawcy zostali wykryci i nie uszli bezkarnie.

Rząd wystąpi przeciwko blokowi mniejszości narodowych?

Informacje prasy prawicowej.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wraszawa, 16. 11. Sin. Dzisiejsza prasa prawicowa podaje pogłoski, jakoby rząd zamierzał rozpocząć akcję przeciwko ewentualnemu blokowi mniejszości narodowych i zastosować represje wobec zwolenników tego bloku. W pierwszym rzędzie rząd ma zamiar zwrócić całe ostrze akcji przeciwko ludności żydowskiej na Kresach. Wiadomość tę podajemy jedynie dla ścisłości dziennikarskiej, gdyż należy stwierdzić, iż dotychczas ze strony rządu żadne kroki w sprawie akcji wyborczej nie zostały ujawnione. Być może, że wiadomości te podawane są przez prasę prawicową bez żadnych podstaw, dla sensacji. Tak np. trzeba traktować oględnie szczególnie wiadomości „A.B.C.". Według dzisiejszego „A. B. C.". o mandaty Prawicy Narodowej ubiegać się będzie Janusz Radziwiłł, Zdzisław Tarnowski, Götz Okocimski w powiecie brzeskim, Jan Hupka w powiecie niskim, Jan Targowski w województwie warszawskiem, znany przemysłowiec Grohman w Łodzi oraz Jan Bobrzyński.

Z grupy katolicko-ludowej ubiegać się będą o mandaty w pierwszym rzędzie Matakiewicz i Czuj, który się cieszy specjalną opieką biskupa Wałęgi znanego przeciwnika grupy „Piasta".

Organizacja monarchistyczna oświadcza, że wystąpi samodzielnie i liczy nawet na 25 mandatów (!), znając jednak szanse organizacji monarchistycznej na podstawie wyborów do rad miejskich i wiedząc, że organizacja ta cieszy się jedynie pewną popularnością w niektórych wsiach częstochowskich, trudno uwierzyć w szanse tej grupy.

Przygotowania do wyborów w pełnym toku

Rząd oblicza statystykę. — Niepokój w Kołach prawicy.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 16 11. Sin. Jak się dowiadujemy, rząd czyni energiczne przygotowania do akcji wyborczej. W pierwszym rzędzie prowadzona jest dokładna statystyka wyborów do poprzedniego Sejmu i do rad miejskich. Jednocześnie prowadzone są w tej sprawie prace w Prezydjum Rady Ministrów i w M. S. W. W Prezydjum Rady Ministrów czuwa nad statystyką wyborczą specjalny urzędnik, zaś w M. S. W. kieruje akcją wyborczą kierownik departamentu politycznego Dr Switalski, oraz naczelnik wydziału Paciorkowski. W tych dniach rozesłano okólnik do wszystkich wyższych urzędników na prowincji ze wskazaniami wszystkich przepisów wyborczych.

Należy zwrócić uwagę, że stronnictwa prawicowe z pewnym niepokojem oczekują początku ogłoszenia kampanji wyborczej a szczególnie dekretu o rozwiązaniu Sejmu. Głównym powodem tego niepokoju jest obawa, iż akcja „Głosu Prawdy" w sprawie aresztowania malwersantów państwowych może być zastosowana wobec niektórych posłów z ZLN i Chadecji. Jednocześnie obawiają się oni dalszej akcji w kierunku pozbawienia kredytów organizacji rolniczych sympatyzujących z ZLN.

Marsz. d'Esperay wyjechał do Warszawy

Paryż. 16. 11. Marszałek Franchet d'Esperay wyjechał wczoraj w towarzystwie dwóch oficerów sztabu generalnego oraz polskiego attache wojskowego płk. Kleeberga do Warszawy, celem wręczenia marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu francuskiego orderu wojskowego Medaille Militaire). Na dworcu żegnali p. marszałka Franchet D'Esperay, ambasador Chłapowski, sekretarz ambasady polskiej Mościcki i zastępca attache wojskowego mjr. Iliński.

(Podana przez nas za jednem z pism warszawskich przed kilku dniami wiadomość, jakoby marsz. d'Esperay miał przybyć już do Warszawy w dniu święta państwowego, polegała na nieporozumieniu. — Red.)

Kanclerz Marx opuścił Wiedeń

Wiedeń. 16. 11. PAT. Dziś przedpołudniem o godz. 10.30 opuścił kanclerz Rzeszy dr. Marx Wiedeń.

Zmiana na stanowisku posła austrjackiego w Moskwie

Wiedeń. 16. 11. PAT. „N. Fr. Presse" donosi, że dotychczasowy poseł austrjacki w Moskwie Otto Pohl opuścił swoje stanowisko, następcą jego został zamianowany radca legacyjny Egon Hein. Hein był dotychczas szefem biura politycznego w urzędzie kanclerskim.

Rokowania handlowe między Austrją a S. H. S.

Białogród. 16. 11. PAT. Przewodniczący austrjackiej delegacji, która prowadzi rokowania w Białogrodzie w sprawie traktatu handlowego miedzy Austrją a Jugosławją, oświadczył współpracownikowi „Politiki", iż rokowania nie napotykają na większe trudności.

Białogród. 16. 11. PAT. Centralny związek przemysłu jugosłowiańskiego powziął rezolucję, żądającą od rządu, by celem ochrony interesów przemysłu jugosłowiańskiego, wypowiedział traktat austrjacko-jugosłowiański i wdrożył rokowania cele zawarcia nowego traktatu handlowego.

Proces studentów macedońskich w Skoplje

Dziennikarze bułgarscy niedopuszczeni

Sofja, 16 11. PAT. Bułgarska agencja Tel. Prasa wyraża żywe zainteresowanie procesem w Skoplje, gdzie stanęli przed sądem liczni studenci macedońscy, oskarżeni o udział w macedońskiej organizacji rewolucyjnej i prowadzenie agitacji przeciwko państwu jugosłowiańskiemu. Celem uzyskania bezpośrednich informacyj delegaci dzienników bułgarskich zwrócili się do władz jugosłowiańskich o zezwolenie na dopuszczenie korespondentów jugosłowiańskich do udziału w procesie. Poselstwo jugosłowiańskie w Sofji otrzymało instrukcje, aby wszystkie zapytania i prośby w tej sprawie załatwiano odmownie. Stanowisko władz jugosłowiańskich wywołało tu ogólne zdziwienie.

Stosunki ukraińsko-żydowskie po procesie Schwarzbarta

Wywiad „Nowego Dziennika" z b. ukraińskim ministrem spraw zagranicznych prof. Doroszenką i z b. posłem ukraińskim w Berlinie dr. Porszem.

(Od naszego korespondenta berlińskiego)

Już zaraz po zamachu i podczas przygotowań do procesu Schwarzbarta łatwo było przewidzieć, że antysemici najrozmaitszych odcieni w różnych krajach — a to nawet i ci, którzy wcale nie są obeznani z wolnościowym ruchem ukraińskim, lub też są jego przeciwnikami — będą usiłowali na swój sposób wykorzystać tę sposobność przeciw Żydom. Inaczej nie dałoby się to wprost pomyśleć. Niestety jednak zachodziła również obawa — co się też w dniach procesu i po procesie spełniło — że i po stronie ukraińskiej, a to nawet w tych kołach, które nic nie mają wspólnego z żydowskimi pogromami, lecz potępiają je z stanowiska ogólno-ludzkiego i ukraińskiego, że nawet tam stanowisko Żydów może być źle zrozumiane i fałszywie tłumaczone.

Zapobiec nieporozumieniom niestety nie udało się. Dlatego też teraz musimy się starać rozprószyć powstałe wzburzenie u Ukraińców przez jasne i dobitne sformułowanie stanowiska żydowskiego w całej sprawie.

Ze strony żydowskiej po części już podczas procesu, w prasie i przy innych sposobnościach wyraźnie oświadczono, że ze stanowiska żydowskiego potępia się każdy mord bez względu na jego pobudki i motywy. W procesie Schwarzbarta Żydzi przeto nie mogli się identyfikować ze sprawcą, ale stanęli po stronie oskarżonego, by przy tej sposobności z trybuny publicznej napiętnować przed całym światem krwawe pogromy żydowskie. Podobnie też Żydzi wcale nie mieli zamiaru swojem wystąpieniem identyfikować cały naród ukraiński z pogromczykami, ani też zohydzić wolnościowy ruch ukraiński. Jak z jednej strony Żydzi pod żadnym warunkiem nie mogą zamilczeć pogromów, tak z drugiej strony stanowczo odrzucają zarzut, podsuwający im zamiar oskarżenia całego narodu ukraińskiego i szkodzenia sprawie ukraińskiej.

Żydzi, którzy sami nie mało cierpią z powodu tego, że grzechy jednostek z pośród nich przypisuje się ogółowi żydostwa, wiedzą aż nadto dobrze, że takich uogólnień należy się wystrzegać także wobec innego narodu. Naród żydowski, który sam dąży do wolności, ma głębokie zrozumienie dla dażności wolnościowych każdego innego narodu. Ukraińskie dażenia wolnościowe znajdują przeto szerokie sympatje w społeczeństwie żydowskiem, które go szczerem życzeniem jest i nadal żyć w pokojowych i przyjaznych stosunkach z narodem ukraińskim, z którym już od setek lat żyje na tej samej ziemi. Nie może leżeć w interesie ani jednego ani drugiego narodu, by proces Schwarzbarta rzucił trwały cień na ich wzajemne stosunki.

Oto pogląd żydowski na całą sprawę.

Podkreślając to nasze stanowisko, wszcząłem na ten temat rozmowę z uczonym ukraińskim, profesorem Dimitrim Doroszenką w Berlinie, prosząc go o wyjawienie swego zdania w tej sprawie.

Prof. Doroszenko był w r. 1917 (za rządów Kereńskiego) generał-gubernatorem Galicji i Bukowiny, w r. 1918 (za rządów hetmana Skoropadskiego) ukraińskim ministrem spraw zagranicznych a obecnie jest dyrektorem „Ukraińskiego instytutu naukowego" w Berlinie.

Zaraz na początku wywiadu oświadcza prof. Doroszenko, że uważa za zbyteczne specjalnie zaznaczać, że potępia pogromy. Jeszcze za czasów carskich, jako młody dziennikarz — opowiada dalej — niejednokrotnie występował w prasie przeciw prześladowaniom Żydów, — podczas pogromów w r. 1905 sam wstąpił w szeregi żydowskiej samoobrony w Głuchowie. Jako generał gubernator w 1917 r. wyraźnie zażądał przydzielenia mu specjalnego referenta dla spraw żydowskich, którym wówczas został znany lekarz żydowski Dr. Lander. W czasie, kiedy był ukraińskim ministrem spraw zagranicznych (w tym samym gabinecie siedział Żyd Gutnik, jako minister handlu), za rządów hetmana nie było, jak wiadomo, żadnego pogromu na Ukrainie. W ocenianiu późniejszych pogromów, które należy potępić nie tylko ze stanowiska ogólno-ludzkiego, lecz także ze stanowiska narodowo-ukraińskiego — zauważa dalej — trzeba być ostrożnym, by nie wyciągnąć fałszywych konkluzyj. Żydzi i Ukraińcy muszą w pierwszym rzędzie pamiętać o tem, że utrzymywanie stosunków przyjaznych, leży w interesie obu narodów. Zamiar Żydów publicznego napiętnowania pogromów, można pojąć i zrozumieć. Jednakoważ należy wyjaśnić nieporozumienia powstałe z powodu procesu, by stanowiska Żydów nie można było fałszywie pojąć jako kampanję społeczeństwa żydowskiego przeciw narodowi ukraińskiemu i jego wyzwoleńczym dążeniom. Spodziewa się, że przy szczerej i dobrej woli po obu stronach da się usunąć napięcie, obecnie jeszcze wzburzeniem naładowanej atmosfery, czego należy sobie życzyć w obopólnym interesie.

„Zresztą — zakończył prof. Doroszenko — chętniebym widział, byśmy się częściej spotykali i to nie tylko przy takiej jak obecnie sposobności, by jeden naród starał się lepiej poznać i cenić drugi, coby niewątpliwie było wielką korzyścią dla trwałego pokoju i trwałej przyjaźni obu narodów".

Na ten sam temat miałem również wywiad z dr. Mykołą Porszem, b. ukraińskim posłem w Berlinie (za czasów Petlury). Po dłuższej rozmowie o stosunkach, jakie panowały na Ukrainie w okresie pogromów, dr. Porsz, wracając do kwestji przyszłego ukształtowania się stosunków ukraińsko-żydowskich, oświadczył mi co następuje:

— Podobnie, jak jestem stanowczym przeciwnikiem każdego mordu, tak też potępiam pogromy żydowskie, jako człowiek, jako Ukrainiec i jako socjalista. W charakterze posła niejednokrotnie miałem sposobność to wykazać i udokumentować przez odpowiednie kroki i interwencje. Jeżeli tu nie chcemy wnikać w szczegóły procesu Schwarzbarta i tylko się spytamy, jak ten proces może wpłynąć na wzajemne stosunki ukraińsko-żydowskie tam, gdzie narody te żyją na tej samej ziemi, muszę niestety przewidzieć ewentualne niekorzystne skutki, jeżeli zawczasu nie przedsięweźmie się odpowiednich środków zapobiegawczych. Nieodpowiedzialni antysemiccy agitatorzy, którzy częścią otwarcie, częścią potajemnie starają się przy każdej nadarzającej się sposobności podjudzać łatwowierny lud przeciw żydowskim współobywatelom, z pewnością będą uważali aferę Schwarzbarta jako sposobność do wzmożonej hecy, przedstawiając wszystkich Żydów, jako otwartych wrogów całego narodu ukraińskiego. Nieuświadomienie ludu robotę tę ułatwi, co znacznie utrudnia wskazanie odpowiednich środków zapobiegawczych. Trzeba też będzie pracować z ewzmocnioną energją, by osiągnąć cel, którym jest przyjazne i pokojowe współżycie ukraińskiego i żydowskiego narodu, co, zdaniem mojem, leży w interesie obu narodów. Przyjmując, że ze strony żydowskiej zasadniczo potępia się każdy mord, także i polityczny, i że w procesie Schwarzbarta społeczeństwo żydowskie wystąpiło tylko z zamiarem publicznego napiętnowania pogromów a nie oskarżenia całego narodu ukraińskiego, sądzę, że zastępcy obu narodów, dążący szczerze do wspomnianego celu, będą mogli we wspólnej naradzie porozumieć się do co odpowiednich kroków. Chwilowo stoi się jeszcze zbyt pod bezpośredniem wrażeniem procesu. By dojść do rozsądnego porozumienia się, trzeba, by rozgorączkowane umysły po obu stronach odzyskały pełną równowagę. Dlatego też zdaniem mojem, poważna i odpowiedzialna wymiana zdań w prasie, poprzedzająca takie narady, byłaby całkiem na miejscu."

Berlin, 14 listopada. **Dr M. Brender.**

ROZMAITOŚCI

NIEZNANY RĘKOPIS IBSENA. Do berlińskiego „Lokal-anzeigera" donoszą z Oslo, że w bibljotece norweskiego Towarzystwa naukowego znaleziono nieznany jeszcze rękopis Ibsena. Jest to szkic sztuki p. t. „Komedja miłości", napisany wierszem. Widocznie Ibsen podarował ów szkic jednemu ze swych przyjaciół, ten zaś złożył otrzymany rękopis w powyższej bibljotece.

PROGRAM BUDOWLANY MIASTA WIEDNIA. Miasto Wiedeń zamierza wybudować w roku przyszłym 6.000 nowych mieszkań, które częściowo znajdować się mają w domach mieszkalnych, częściowo zaś w willach rodzinnych. Koszta budowy wszystkich tych mieszkań wynosić mają 6.250.000 szylingów. O ile plan ten zostanie w całości zrealizowany, spodziewać się należy, że w roku 1929 kryzys mieszkaniowy w Wiedniu zostanie ostatecznie przezwyciężony.

NOWY TRUNEK W SUCHEJ AMERYCE. Studenci uniwersytetu amerykańskiego w Poughkeepsie, nie mogąc się raczyć w ojczyźnie swej nawet piwem, wynaleźli nowy napój podniecający, mianowicie „Aspirin Coctail". Cocktail ten składa się z roztczynu znanego specyfiku wzmacniającego „Coca-cola" z proszkami aspiryny. Prohibicjoniści dzwonią na alarm, że młodzież w Poughkeepsie truje się nowym trunkiem djabelskim, ponieważ jednak ten coctail nie zawiera ani kropli alkoholu, na wszelkie ich gromy policja, mająca czuwać nad przestrzeganiem prawa o prohibicji, wzrusza ramionami, a młodzież amerykańska raczy się cocktailem aspirynowym, dopóki nie wynajdzie bardziej podniecającego „drinku" bez alkoholu.

Plotki przedwyborcze

UKŁAD W SPRAWIE BLOKU MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH JUŻ PODPISANY?

Organ żydowski „Lodzer Tageblat" donosi pod datą 13 bm. ze Lwowa: „Na posiedzeniu Rady Naczelnej ukraińskiej partji „Undo" uchwalono przystąpić do bloku mniejszości narodowych. Dnia 17 bm. zostanie podpisany układ między „Undo" a innemi ugrupowaniami, wchodzącymi w skład bloku. Ze strony Żydów podpisze układ pos. Grünbaum".

Wiadomość tę podajemy na odpowiedzialność cytowanego dziennika.

BLOK MNIEJSZOŚCI „POD KOMENDĄ ŻYDÓW".

Szereg pism, m. in. „Robotnik", podaje następującą „wiadomość":

„W dniu 18 listopada ma się odbyć narada ostateczna w sprawie organizacji „Bloku mniejszości narodowych".

Jak pisaliśmy już, rolę główną w rokowaniach grają sjoniści odłamu p. Grynbauma, nacjonaliści niemieccy i grupa białoruska pos. Jeremicza.

Nie są brani w rachubę ortodoksi oraz sjoniści wschodnio-galicyjscy, którzy wyznają „orjentację rządową".

Undo (narodowa demokracja ukraińska) zachowuje postawę odporną zawsze w związku z procesem Schwarzbarta".

„BLOK MNIEJSZOŚCI BEZ ŻYDÓW"

Pod powyższym tytułem pisze tego samego dnia(!) „Rzeczpospolita":

„W najbliższych dniach przyjeżdżają do Warszawy przedstawiciele stronnictw ukraińskich, poczem odbędą się narady i zapaść mają decyzje, czy dojdzie do bloku wyborczego mniejszości narodowych, czy też nie.

W kołach zbliżonych do klubu żydowskiego w Sejmie, utrzymują, że blok ten już jest niemal gotów i że nawet osiągnięto porozumienie co do podziału mandatów.

Jak się dowiadujemy, rząd, który sobie nie życzy bloku mniejszościowego, oddziaływa w tym kierunku na niektóre partje ukraińskie, aby nie weszły w porozumienie z Żydami, a nawet, jak słychać, o ile by doszło do takiego bloku, prasa sanacyjna rozpocznie silną akcję antyżydowską."

Odmładzanie kobiety

Srodek przeciw niepłodności?

Dr Antony John Capper Magian wygłosił onegdaj w londyńskiem towarzystwie chirurgów odczyt o niezmiernie sensacyjnej treści. Dr. Magian — nomen-omen, ponieważ „Magian" po angielsku oznacza czarodziej — był dotychczas ginekologiem w dwóch szpitalach w Manchesterze, a obecnie postanowił wszystkie swe siły poświęcić — odmładzaniu kobiet. Dr. Magian wyszedł z założenia, że metodę prof. Woronowa można rozszerzyć i rozwinąć. Jak wiadomo, prof. Woronow przenosi gruczoły z małp na człowieka a chirurg angielski postanowił przenosić gruczoły z jednej kobiety na drugą. Dr Magian przeprowadził przeszło sto takich eksperymentów, z których prawie wszystkie się udały. Kobiety, które dotychczas nie mogły mieć dzieci, stały się po tej operacji płodnemi. Inne kobiety, którym gruczoły zastrzyknął pod skórę, stały się znacznie zdrowszemi i młodziej wyglądały.

Dr Magian nie chce jeszcze wystąpić ze wszystkiemi szczegółami swej metody, albowiem chciałby naprzód zainteresować uczonych, ale już teraz udzielił pewnych informacyj. Na pytanie, czy operacja może mieć wpływ na kobietę, która swoją młodość ma już za sobą, odpowiedział chirurg lakonicznie: „Jej zdrowie w każdym razie się polepszy". Na pytanie, czy można uzyskać stałą płodność kobiety, odpowiedział: „To dopiero przyszłość wykaże". Na pytanie czy można taką operację zastosować do każdej kobiety, brzmiała odpowiedź: „Nie wiem. Wiem tylko to, że takie przeniesienie gruczołów trwa pół minuty. Skutek zależnym jest od szybkości operacji. Żadna z kobiet nie cierpi z powodu operacji. — Kobieta odstępująca gruczoły także nie ponosi szwanku na zdrowiu".

„Nad-owca" — najnowsze odkrycie prof. Woronowa

Dr Woronow jest prawdziwym czarodziejem. W ostatnich czasach przeprowadził Woronow eksperymenty nad owcami, a rezultaty demonstrował przed międzynarodową komisją rzeczoznawców, w której wzięli udział przedstawiciele Anglji, Argentyny, Czechosłowacji, Hiszpanji, Włoch. Owce, którym dr Woronow przeszczepił gruczoły, ważyły o 10 kg więcej i miały aż 700 gramów więcej wełny. Dr Woronow obliczył, że 100 takich odmłodzonych baranów wystarczy, by corocznie wyhodować 5000 „nad-owiec", które dadzą o 35 tysięcy kg więcej mięsa i 2.500 kg. więcej wełny.

Z SALI SADOWEJ

Sześciu oskarżonych o agitację komunistyczną

Wczoraj rozpoczęła się ponownie przed trybunałem sądu przysięgłych w Krakowie trzechdniowa rozprawa przeciw Michałowi Czechowi (lat 24), czeladnikowi rzeźniczemu, Hirschowi Baldingerowi (lat 23) pomocnikowi handlowemu, Blimie Waldównej (lat 20) uczennicy krawieckiej, Szachnemu Banachowi (lat 22) elektrotechnikowi, Majerowi Wiesenfeldowi vel Strohowi (lat 23) robotnikowi i Wincentemu Sroce (lat 24) masarzowi, wszystkim oskarżonym o zbrodnię zdrady głównej, popełnionej przez rozszerzanie odezw komunistycznych. Rozprawa przeciw Czechowi i spólnikom toczyła się przez trzy dni podczas wrześniowej kadencji przysięgłych i została wówczas odroczona z powodu niejawienia się jednego ze świadków.

Znane naszym czytelnikom ze sprawozdania z wrześniowej rozprawy zarzuty przeciw oskarżonym pokrótce powtórzymy: Na podstawie inwigilacji, prowadzonej przez wywiadowcę referatu informacyjnego DOK w Krakowie Henryka Sternberga stwierdzono, że osk. Czech odebrał dnia 19 lutego br. w sklepie przy ul. Lwowskiej l. 6. w Podgórzu od osk. Baldingera pakunek, zawierający kilkaset odezw komunistycznych. Pakunek ten zawiózł Czech do Tarnowa i zostawił go w mieszkaniu Waldów. W podróży towarzyszył Czechowi wachmistrz 8 p. ułanów Aleksander Popiel, którego Czech wtajemniczył w arkana swej działalności komunistycznej, uważając go za wyznawcę haseł bolszewickich. Tymczasem Popiel zawiadamiał o wszystkich przedsięwzięciach Czecha referat informacyjny DOK, który polecił wywiadowcy Sternbergowi śledzić Czecha. Dnia 8 marca Czech znowu odebrał dwie paczki od Baldingera i wyjechał z Popielem do Tarnowa, gdzie większy pakunek zostawił u Waldów, poczem udał się do koszar 16 pp. i wręczył osk. szeregowcowi Sroce plik druków. Dozorczyni domu Waldów, Katarzyna Nowak podała, że o zmroku osk. Blima Wald wyniosła z mieszkania ten pakunek i wręczyła go jakiejś kobiecie, która czekała w sieni przy drzwiach, ta zaś udała się do domu w Rynku gl. pod l. 8, gdzie oddała pakunek jakiemuś osobnikowi. Z Tarnowa Czech udał się z drugim pakunkiem do osk. Wiesenfelda, jednak nie zastawszy go w domu nie zostawił paczki jego matce, gdyż jak się wyraził przed Popielem — nie wiedział, czy matka Wiesenfelda jest wtajemniczona w działalność komunistyczną jej syna. We wspólnem mieszkaniu Wiesenfelda i Banacha znaleziono podczas rewizji broszury o treści komunistycznej oraz w piecu niedopałki ulotek.

Na początku wczorajszej rozprawy trybunał załatwił odmownie wniosek obrony o niedopuszczenie, jako znawcy nadkomisarza policji Wrońskiego, wzgl. o zawezwanie drugiego znawcy.

Następnie przesłuchani kolejowo oskarżeni wyparli się w zupełności zarzuconych im czynów twierdząc, że nawzajem się nie znali i że podane przez Popiela, Sternberga i Nowakową szczegóły są nieprawdziwe. Do partji komunistycznej nie należą, osk. Waldówna przygotowywała się w kolonji ogrodniczej w Częstochowie do wyjazdu do Palestyny. Osk. Banach przyznaje, że jest wyznawcą idei komunistycznej i że znaleziono u niego książki naukowe o socjalizmie i komunizmie oraz broszura komunistyczna są jego własnością, jednak przeczy, by rozwijał jakąkolwiek działalność agitacyjną.

Dalszy ciąg rozprawy, rozpisanej na trzy dni, odbędzie się dziś. Przewodniczy sso Cieślewski, wotują sso Buratowski i sso Konopacki, oskarża prok. Dr. Hubel, bronią adwokaci: Dr. Aleksandrowicz, Dr. Arnold i Dr. Woźniakowski.

Z TEATRU, LITERATURY I SZTUKI

Bronisław Hubermann kupuje dwie wyspy

Na Lago Magiore znajdują się dwie wyspy, które onegdaj zakupił słynny skrzypek Bronisław Hubermann. Chodzi tu o wyspy, które nazywają się wyspami Boromejskiemi. A więc na tych wyspach powstanie królestwo muzyki.

—o—

— ZYGMUNT SCHORR, autor świetnych obrazów z życia żydowskiego („Fun'm Leben") i znakomity recytator własnych satyr i humoresek czy będzie niebawem w Krakowie i w szeregu miast Małopolski zachodniej. „Zygmunt Schorr, który już w samym charakterze recytatora przynosi z sobą walory niepoślednie, otrzymał w darze od natury śmiałość i zdolność ukazania obywatelowi światowskiemu, kryjącemu się z uczuciem bezpieczeństwa pod maską obłudy, prawdziwej jego fizjognomji... Satyry i humoreski Schorra — to perły beznadziejnego humoru, którego działaniu oprzeć się nie zdoła nawet najczarniejszy pesymista, to obrazki, zaczerpnięte z życia rzeczywistego, podchwytujące pewne charakterystyczne momenty, zdradzające niepospolity talent obserwacyjny autora..." — pisze o nim jeden z krytyków.

— BALET BODENWIESER, jeden z najsłynniejszych choreograficznych zespołów, którego produkcje wszędzie spotykają się z ogromnym entuzjazmem, wystąpi w sobotę, 19 bm. w Starym Teatrze z zupełnie nowym programem, w Krakowie dotychczas niewidzianym. W zespole obok ogłoszonych już artystów wystąpi jeszcze świetna tancerka, Gizia Pyrkhan.

— MARJA LABIA, sławna śpiewaczka, której nazwisko znane jest we wszystkich centrach muzycznych Europy i Ameryki, wystąpi w Krakowie tylko jeden raz, a to w niedzielę, 20 bm. z bogatym i interesującym programem.

—o—

REPERTUARY TEATRÓW KRAKOWSKICH

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO

(pocz. o godz. 7'30 wiecz.)

Czwartek: „Turandot".
Piątek: „Turandot".

ZE SWIATA

TRZYNASCIE KOBIET W HISZPAŃSKIEM ZGROMADZENIU NARODOWEM. Primo de Rivera jest wielkim przyjacielem kobiety. Swym uczuciom przyjaźni dał wyraz, powołując do nowego hiszpańskiego zgromadzenia narodowego aż 13 kobiet.

SOWIECKIE ODZNACZENIA. Onegdaj zakończył swe obrady kongres „Przyjaciół Unji Sowieckiej". Na ostatniem posiedzeniu zakomunikował Woroszyłow, sowiecki komisarz wojny, że dekretem rewolucyjnej rady wojennej nadano czerwony sowiecki order Francuzom Sadoul'owi i Martyemu za ich inicjatywę przy rokoszu floty francuskiej w r. 1919, Beli Kunowi, Niemcom Maksowi Hölzowi, siedzącemu od lat we więzieniu niemieckiem za organizację pierwszej niemieckiej republiki sowietów i Klarze Zetkin „wiernej towarzyszce Lenina i Liebknechta". Chińczykowi Czangs-tao i Polakowi Łańcuckiemu.

STULECIE AMERYKAŃSKIEGO „TOWARZYSTWA POKOJU". Amerykańskie Towarzystwo Pokoju obchodzić będzie w maju 1928 r. w Cleveland stulecie swej egzystencji. W mających się odbyć z tej okazji uroczystościach przyrzekli swój współudział Briand, Chamberlain Nansen, Paderewski, Pierelli, Seipel, Stresemann i rumuński minister Titulescu.

Na horyzoncie politycznym

Ograniczenia emigracji amerykańskiej?

Członek Kongresu Johnson wygłosił onegdaj w Waszyngtonie mowę, w której zapowiedział wniesienie projektu, obostrzającego znacznie imigrację do Stanów Zjednoczonych. Równocześnie z Johnsonem wygłosił minister pracy Davis mowę, w której poinformował, że opracowuje nowy program imigracji, zawierający bardzo wiele zmian. M. in. program obejmuje policyjną rejestrację wszystkich cudzoziemców, ścisłą kontrolę emigrantów-studentów, ułatwienia dla kobiet i dzieci emigrantów przybyłych przed ustawą kwotową, uprzywilejowanie robotników przemysłowych oraz szczególne uwzględnienie dla emigrantów wolnych akademickich zawodów.

Pokojowa mowa Brianda

Onegdaj wygłosił Briand w Nantes mowę, którą prasa prawicowa przemilcza, zaś prasa lewicowa wynosi pod niebiosa. M. in. wiele miejsca poświęca Briand w swej mowie stosunkowi do Niemiec. Znajdujemy w niej następujący ustęp: Dwa narody, niemiecki i francuski zwalczały się przez stulecia. Ich krew splamiła karty historji obu ludów. Czyż muszą dalej istnieć nieporozumienia, nienawiść, zacietrzewienie między narodami? Czy nie byłoby rzeczą konieczną, by się do siebie wzajemnie zwrócić i sobie powiedzieć: Nie szukajcie rozwiązania waszych trudności z bronią w ręku i nauczcie się ze sobą rozmawiać i postępować, jak to czynią cywilizowani ludzie? Są sądy do uregulowania sporów między osobami prywatnemi. Czemuż nie mają istnieć takie sądy do uregulowania sporów między narodami? Czemuż musi krew spłynąć strumieniami, jeśli powstają trudności? Uczynilem gest — kończy Briand swoją mowę, — ja jako Francuz i zaprosiłem lud, który wczoraj był jeszcze naszym wrogiem do przystąpienia do Ligi Narodów. Przywitałem w Lidze Narodów lud niemiecki, co mnie wcale nie ubliżyło. Nie miałem też uczucia, jakobym znieważył Francję".

Nansen oskarża Ligę Narodów

Fridjof Nansen wydał w tych dniach książkę pt. „Przez Armenję". Zawiera ona sprawozdanie z ekspedycji, którą Nansen przedsięwziął z ramienia Ligi Narodów do okolic Sadarabadu, by wybadać techniczne możliwości kolonizacji 50.000 Armeńczyków. Ekspedycja stwierdziła, że można przez sztuczne uwodnienie okolicę użyźnić i osiedlić tam pozbawionych ojczyzny Armeńczyków. Niestety Liga Narodów nie dopisała, a nawet przeszkodziła prywatnej inicjatywie, która chciała przyjść Armeńczykom z pomocą.

Książka Nansena jest namiętnym aktem oskarżenia pod adresem Ligi Narodów, której Nansen zarzuca, że interesuje się tylko krajami zawierającymi albo nafte albo inne naturalne bogactwa. „Biada ludowi armeńskiemu — kończy Nansen swoją książkę — wciągniętemu w europejską politykę. Lepiejby było Armeńczykom, gdyby o nich żaden europejski nie wspominał dyplomata".

Pogłoski o ustąpieniu Benesza

Onegdaj wygłosił Dr Kramarz, przywódca czeskich narodowych demokratów, mowę, która odbiła się głośnem echem w kraju. Kramarz zaznaczył, że lojalność wobec Masaryka, który wielkie położył zasługi dla odbudowy ojczyzny, jest kardynalnym obowiązkiem każdego czeskiego obywatela. Także z faszyzmem zerwał Kramarz stanowczo, albowiem podkreślił, że członek partji narodowo demokratycznej nie może równocześnie należeć do innej partji, za jaką faszyści chcą uchodzić.

Ta zmiana orjentacji czeskich narodowych demokratów pozostaje w związku z rokowaniami z rządem o przystąpienie narodowych demokratów do rządowej koalicji. Premjer Dr Swehla zażądał stanowczo, by narodowa demokracja zmieniła front wobec Masaryka i ostatecznie zerwała z faszystami. Temu żądaniu zadość właśnie uczynił Dr Kramarz, wobec czego narodowy demokrata Dr Matouszek ma zostać ministrem handlu.

Na tle tej nominacji, która ma w tych dniach nastąpić, powstały pogłoski o dymisji Benesza, ponieważ Benesz nie chce zasiadać w gabinecie z Matouszkiem, który swego czasu jako referent parlamentarnej komisji budżetowej bardzo ostro atakował ministra spraw zagranicznych.

WESOŁY KĄCIK

LIST DO PANA BOGA.

Pewien żołnierz rosyjski, walczący na froncie galicyjskim, napisał list do... Pana Boga z prośbą o przysłanie mu 100 rubli, bo rodzina jego przymiera z głodu. List ten przeszedł przez cenzurę i został przesłany do ministerjum wojny. Urzędnicy wzruszeni naiwnością żołnierza, złożyli się i zebrali dla niego 25 rubli. Sumę tę posłano żołnierzowi z zawiadomieniem, że Pan Bóg wysłuchał jego prośby. W kilka dni później nadszedł drugi list od żołnierza. Żołnierz dziękuje w nim za przychylenie się do jego prośby i kończy list temi słowy:

„Panie Boże! Jeżeli na przyszłość znowu przyślesz mi pieniądze, to nie czyń tego przez ministerjum wojny, bo z przesłanych stu rubli, dostałem tylko 25, a resztę wziął sobie minister wojny..."

NAJLEPSZY ZNAK.

— Dlaczego jesteś taki zirytowany?
— Moja żona mnie zdradza!
— Ale skądże to wiesz?
— Znalazłem długi włos na jej sukni!

FREDERIC BOUTET.

Karnawał

Tłómaczyła z francuskiego T. S.

„Futro czy nie futro" wahała się Mannetta Arwille. Chwilę rozmyślała, wreszcie rzekła sobie rozsądnie: „Wezmę moje cape z kretów. To południowe słońce jest wielką blagą. Wieczorami marznie się, a zresztą będzie to tak dobrze wyglądało na mojem dominie".

Stała gotowa do wyjścia przed lustrzaną szafą banalnie eleganckiego pokoju hotelowego i badała się bez wyrozumiałości, z nieubłaganą szczerością kobiety, która skrupulatnie ocenia swoje sposoby i środki do podobania się, stawkę swojego życia... Znajdywała, że wygląda bardzo dobrze w swym dominie o kolorach obowiązujących na balu kasyna; mauve i srebrnym. Dekolt wycięty aż do najdalszych granic możliwości ukazywał śnieżno białe ramiona i szyję, suknia upinała się doskonale na jej smukłych a jednak pełnych kształtach, uwydatniając należycie ich walory. O tak, była ładna! Twarz jasna, wyzywająca w swej zmysłowości, usta pełne pociągające, oczy duże, głębokie, jasno- złote włosy, bujne i sypkie. I była także, co więcej może znaczy, inteligentną, dowcipną, otrzymała wzorowe wykształcenie młodej dziewczyny z wielkiego świata.

I cóż z tego? Na co się jej to wszystko zdało? Na jakie rezultaty mogła spoglądać dziś, z 30-latami? Kogo spotkała podczas 8 czy 9 lat swej wolnej i od nikogo niezależnej egzystencji? Same przelotne znajomości i związki, szybko zerwane czy to przez nią, czy też przez partnera. Czy spotka kiedyś miłość bez rozczarowań, związek pewny i stały a jej godny, którego tak pragnęła? Ile at pozostawało jej jeszcze, aby być młodą i pociągającą? A jeżeli nie zdobędzie niczego? Co się stanie potem? Jaka hańba ją czeka?

Manetta zadrżała. Spostrzegła nagle w lustrze, że smutne myśli zmarszczyły jej czoło i wyżłobiły dookoła jej pięknych ust dwie głębokie zmarszczki. Prędko odzyskała spokój, swój czarujący uśmiech i porzuciła myśli o przyszłości. Tego wieczora chciała się bawić!

Przed bramą hotelu wsiadła do auta, które czekało na nią i kazała się zawieść do pobliskiego hotelu. Po chwili weszła już do hallu. Młoda kobieta, siedząca we fotelu, podniosła się na jej widok.

„Dobry wieczór Berto", rzekła Mannetta, „spóźniłam się?"

„Ależ nie; ubrałam się wcześniej i zeszłam na dół, aby się przyglądać ludziom idącym na to Veglione. Są między nimi bardzo ładne kostjumy. Popatrz na tę wysoką brunetkę". Mannetta popatrzała. Ale wcześniej jeszcze rzuciła badawcze spojrzenie na swą przyjaciółkę. Była to brunetka dobrze zbudowana, o piękności regularnej, ale bez wdzięku. Kostjum jej był w dobrym tonie, ale trochę za bogaty, suknia ze srebrnej lamy trochę za ciężka ukazywała zbyt mało z jej piersi i nie uwydatniała w chodzie linji jej bioder ani wysokich nóg

„Twoja suknia, to istne cudo" powiedziała Mannetta szczerze, chociaż z bardzo lekką domieszką ironji

„Ach, rzeczywiście?" odpowiedziała Berta, która od kilku chwil ku swojemu zdumieniu zdawała sobie sprawę z tego, że toaleta jej była na ten wieczór zanadto pretensjonalną. Krótkie milczenie zapadło.

„Jedziemy?" zapytała Berta z wymuszoną lekkością.

„Tak".

Ukryły twarze w koronkowych maskach.

„Czem jedziemy?", spytała Berta.

„Mam auto. Znajomy postawił mi je do dyspozycji".

Berta nie odpowiedziała nic.

—o—

Wyszły obie i wsiadły do czekającego wozu. Był to wóz bardzo elegancki, który przenikał zapach ambry i drogich cygar. Berta zażenowana milczała. Żałowała teraz tej decyzji pójścia na bal a zwłaszcza w tem towarzystwie. W duchu goniła się w ostrych słowach. Wychowana surowo przez staromodnych rodziców zachowała Berta pewną pruderję, której nie wyzbyła się również w swem małżeństwie z człowiekiem wyszukanym jej starannie ze względu na jego sytuację i pożne walory. Mąż ten zaprzestał jednak bardzo prędko w małżeństwie okazywać się z najlepszej i najwierniejszej strony... Mimo to Berta była w tej chwili przerażoną, przez sam fakt znajdywania się w tym wytwornym automobilu — którego właściciela nie znała — u boku tej eleganckiej, szminkowanej perfumowanej Mannetty o swobodnem zachowaniu i widocznie wielkiem doświadczeniu. W rzeczywistości Berta nie wiedziała o swej towarzyszce nic albo prawie że nic. lat minęło bowiem od czasu, gdy obie opuściły liceum, gdzie wspólnie ukończyły studja. Z wielkiem zaniepokojeniem pytała się teraz Berta sama siebie samej, czy nie należało okazać więcej rozsądku i dystansu gdy przed ośmiu dniami spotkały się i rozpoznały na promenadzie. Bo jaki to mogło sens, aby ona Berta Dary, mężatka, mająca w Paryżu najświetniejsze znajomości, odświeżała tutaj znajomość z tą dwuznaczną kreaturą, która przypuszczalnie nie była wcale mężatką, a już pewno nie — osobą godną szacunku.

Ciąg dalszy nastąpi.

PRZEGLĄD GOSPODARCZY

Sytuacja na międzynar. rynku drzewnym

W „Hamburger Nachrichten" czytamy:

Obok przemysłu żelaznego i stalowego jednym z najlepszych barometrów konjunkturowych jest handel drzewny. Dlatego też uważać należy za wysoce pomyślny objaw, że w tym handlu obecnie zaznacza się wysoka konjunktura, jest ona zaś przedewszystkiem wynikiem wzmagającego się w licznych krajach ruchu budowlanego. Pomimo, że tegoroczne obroty w europejskim handlu drzewnym znacznie przewyższają obroty ostatnich 2 lat, narazie punkt kulminacyjny konsumpcji drzewa budowlanego bynajmniej nie jest jeszcze osiągnięty. Koła fachowe przewidują też przeto na wiosnę 1928 r. prawdziwie rekordowe zapotrzebowanie drzewa.

O niesłychanie pomyślnym rozwoju handlu drzewnego w ostatnich czasach daje pojęcie fakt, że Finlandja, jak wiadomo, największy eksporter drzewa w Europie, już w sierpniu br. sprzedała ..5 proc. swej całkowitej produkcji, gdy zazwyczaj .. procent osiągała dopiero w połowie listopada. Niezwykle silny wzrost eksportu drzewa zaznaczył się także w Polsce, a mianowicie z 290.000 petrogradzkich standarts" do 530,000 (jeden petrogradzki standart równa się 4,7 metrów sześciennych). W Rosji i Szwecji natomiast eksport drzewa nieco spadł. Najbardziej zaś rzuca się w oczy spadek niemieckiego eksportu drzewa.

Panujący obecnie na europejskim rynku drzewnym optymizm, nie polega bynajmniej na nadziei większych zysków spekulacyjnych, lecz na przeświadczeniu o pomyślnym rozwoju interesu normalnego. Jest rzeczą wiadomą, że importerzy drzewa odznaczają się dobrym węchem konjunkturowym i w kalkulacjach swych rzadko kiedy się mylą, gdyż przyzwyczajeni są dyspozycje swoje ustalać z góry na miesiące.

Chcąc wyrobić sobie zdanie o przyszłym rozwoju międzynarodowego handlu drzewnego, należy przedewszystkiem zwrócić uwagę na stosunki w St. Zjednoczonych. Panująca tam bowiem obecnie wysoka konjunktura uzasadnia przypuszczenie, iż w niedalekiej przyszłości rodzime zapotrzebowanie drzewa będzie się coraz bardziej wzmagało, tak, że eksport drzewa amerykańskiego stopniowo się zmniejszy. Jakie zaś ten spadek eksportu amerykańskiego posiadać będzie znaczenie dla Europy, wywnioskować można z faktu, iż np. Wielka Brytanja około 55 proc. swego importu drzewnego pokrywa w Ameryce.

W końcu zaznaczyć należy, iż na międzynarodowym rynku drzewnym ujawniają się obecnie dwie znamienne tendencje, a mianowicie: 1) dążenie Anglji do podniesienia produkcji drzewnej w swych kolonjach; 2) dążenie przemysłu papierowego do zabezpieczenia sobie swego zapotrzebowania drzewnego.

Z poznańskiego przemysłu drzewnego

Przeważna część tartaków w woj. Poznańskiem jest nieczynna, wskutek braku drzewa okrągłego w lasach państwowych. Za kilka tygodni rozpocznie się sprzedaż drzewa okrągłego, poczem będzie można uruchomić część tartaków. Na rynku wewnętrznym panuje nadal tendencja mocna, zarówno na surowiec, jakoteż na przetwory, co spowodowane jest zwyżką cen zagranicą. Wskutek bardzo znacznego wywozu surowca wyrażają przemysłowcy drzewni obawę, że w niedalekiej przyszłości zabraknie drzewa na własne potrzeby. Rada Związków Drzewnych wypowiedziała się za zupełnem wstrzymaniem wywozu drzewa okrągłego zagranicę. W ostatnim czasie dała się również zauważyć tendencja do wywozu drzewa tartego.

Trust leśny w Rumunji

Według wiadomości z Berlina doszło tam w tych dniach do zawarcia poważnej transakcji finansowej. Za pośrednictwem Maksymiljana von Anhaucha pewna niemiecka grupa finansowa zakupiła akcje największego rumuńskiego przedsiębiorstwa leśnego „Foresta", które niedawno swą siedzibę przeniosło z Bukaresztu do Zurychu. W rumuńskich kołach finansowych panuje przekonanie, że von Anhauch, który jest głównym akcjonarjuszem największych przedsiębiorstw leśnych w Bukowinie, przy pomocy transakcji tej przygotować chce grunt dla trustu leśnego w Rumunji, który jego staraniem w najbliższym już czasie ma być założony.

—o§o—

Wymiar podatku od nieruchomości od mieszkań jednopokojowych

Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 czerwca 1927 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 58, poz. ..) została zawieszona na dalszy okres czasu od lipca 1927 r. do 31 grudnia 1927 r. podwyżka komornego (o 6 proc. podstawowego komornego) w mieszkaniach jednopokojowych, złożonych z pokoju i kuchni, lub samego tylko pokoju, bądź samej kuchni.

Wobec tego obliczona w myśl okólnika z dn. 15. ..ca 1927 r. L. DPO 601/IV dla powyższych mieszkań suma komornego za II. kwartał 1927 stanowi w tej samej wysokości podstawę wymiaru państwowego podatku od nieruchomości (budynków) na kwartały III i IV 1927 r.

Ewentualnie dokonane niezgodnie z powyższem wymiary podatku winny władze wymiarowe (magistraty i wydziały powiatowe) sprostować.

Rynek metali

Na światowym rynku metali tendencja dla niektórych metali mocniejsza, dla niektórych słabsza. Na słabową tendencję cynku wpływa ciągle jego nadprodukcja w porównaniu do konsumcji. Na rynku ... nastroje wciąż zmienne, w zależności od obiegowych pogłosek, tyczących się utworzenia syndykatu. W ostatnim tygodniu ceny cyny kształtowały się wybitnie zniżkowo. Bardzo mocną tendencję ... miedź. Istniejący jeszcze dotychczas dawny syndykat miedziany dąży do możliwego zmniejszenia zapasów miedzi w Londynie, ażeby w ten sposób odebrać kupcom, a w szczególności spekulantom, możność rzucania większej ilości miedzi na rynek i wpłynąć w ten sposób na zniżenie poziomu cen. Wytwórczość ołowiu w Ameryce zmniejszyła się, a również wytwórczość ołowiu w Australji wskutek chwilowego zatrzymania ruchu trzech australijskich kopalń rudy cynkowej.

Ceny metali kształtowały się według notowań giełdy londyńskiej po przeliczeniu na złote po kursie ... za 1 tonnę metryczną następująco: (pierwsza cyfra z 1-go, druga z 10-go listopada br.) aluminjum 4573, antymon 2778, cyna standard 11029 — 10994, cynk hutniczy 1131—1097, miedź elektrolityczna 2685—2703, miedź standard 2464 — 2484, ołów miękki 875—868, rtęć 31189—31204, srebro za 1 kg. 150—154.

Z RYNKU NAFTOWEGO. Należąca do Sp. Akc. Schodnica rafinerja nafty w Droesing w Austrji została wydzierżawiona na 10 lat rumuńskiej spółce Creditul Minier. Jak słychać, spółka ta objęła w dzierżawę także austrjacką organizację sprzedażną Schodnicy, prowadzoną dotychczas przez polską spółkę „Nova", która w przyszłości zajmować się będzie sprzedażą tylko niektórych polskich produktów naftowych. Rumuńska grupa pertraktuje równocześnie ze Sp. Akc. Fanto o objęcie jej składów i urządzeń celem zapewnienia produktom rumuńskim trwałego zbytu na rynku austrjackim.

UDZIELANIE KONCESYJ MONOPOLOWYCH INWALIDOM WOJENNYM, KTÓRZY SKAPITALIZOWALI RENTĘ INWALIDZKĄ. Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dn. 6. X. 1927 r. L. VI. 7. 910/2/27 wyjaśniło, że art. 28 ustawy inwalidzkiej z dnia 18. marca 1921 r postanawia, iż renta inwalidy wojennego może ulec skapitalizowaniu, a to w celu umożliwienia inwalidzie założenia warsztatu pracy w przemyśle, rzemiośle lub na roli.

W wypadku, gdy inwalida otrzymał już skapitalizowaną rentę, a następnie wszczął zabiegi o nadanie koncesji, należałoby sprawdzić, na jaki cel renta została skapitalizowana i rozważyć, czy zachodzi potrzeba udzielenia koncesji inwalidzie, jeżeli on osiągniętą z kapitalizacji użył sumę na inny warsztat pracy

KONTROLA PRZEDSIĘBIORSTW. POBIERAJĄCYCH SPIRYTUS PO RÓŻNYCH CENACH. Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dn. 8. X. rb. L. D. A M. 15. 779/2/27 wyjaśniło, że przedsiębiorstwa, pobierające spirytus po różnych cenach, naprzykład do wyrobu środków galenowych po zł. 990, i kosmetyków po zł. 500, muszą być traktowane jako dwa odrębne zakłady, które winny się mieścić w dwóch osobnych lokalach, nie mających wewnętrznego połączenia.

DOSTOSOWANIE URZĄDZENIA FABRYK WÓDEK DO OBOWIĄZUJĄCYCH PRZEPISÓW. Wobec tego, że termin do urządzenia fabryk wódek stosownie do wymogów rozporządzenia Min. Skarbu z dn. 12. III 1925 r. dawno minął, Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dn. 8. X. rb. L. D. VI. 20. 144/2/27 poleciło izbom skarbowym zawiadomić fabryki wódek, że pod żadnym warunkiem nie otrzymają zezwolenia na uruchomienie w 1928 r. i patentu akcyzowego, jeżeli ich urządzenia nie będą ściśle dostosowane do obowiązujących przepisów.

NADESŁANE WYDAWNICTWA EKONOMICZNE.

Konrad D. Bincer: Przyczyna niedomagań gospodarczych w Polsce. Kraków 1927.

W broszurze tej rozważa autor przyczyny niskiego stanu naszego rolnictwa, skutkiem czego przeciętne nasze zbiory z 1 ha są o połowę niższe niż np. w Niemczech. Niedostateczne zaopatrzenie Polski w zboże powoduje konieczność stałego dowozu z zagranicy, co ujemnie wpływa na bilans handlowy. Niska zaś stopa życiowa ludności rolniczej uniemożliwia rozwój przemysłu. Autor zaleca stosowanie bardziej racjonalnych metod karmienia bydła i przechowywania nawozu.

INFORMATOR GOSPODARCZY

M. W., PRZEWORSK: Narazie odszkodowań tych się jeszcze nie wypłaca. Co do pożyczki może się zwróci do Państwowego Banku Rolnego.

W. SCHL.: W razie nieściągalności kary pieniężnej może Starostwo zarządzić wykonanie kary aresztu.

ABONENT B.: Pozostaje Panu tylko żądać od Sądu państwowego uznania zapisu na sąd polubowny za nieważny. Sędzia polubowny, który odmówił podpisu, odpowiada Panu za szkodę. Co do dalszych pytań zechce się Pan zwrócić do adwokata, bez którego i tak nie może się Pan obejść w niniejszym wypadku.

A. B.: Za podatek przemysłowy odpowiada przedsiębiorstwo bez względu na zmianę właściciela. Do innych podatków się to nie odnosi.

W. KALWARJA: Stolarz taki nie jest chałupnikiem i nie ma Pan obowiązku opłacać za niego Kasę Chorych.

HE RO., RZESZÓW: Należy się wykupić 2 patenty III. kateg.; urząd skarbowy ma rację.

S. BEER: Proszę dokładnie oznaczyć, kiedy ukazała się ta wzmianka o Monopolu Spirytusowym?

DOPŁATY CELNE! Chwilowo zwrotu wpłaconych kwot mogą się spodziewać jedynie ci kupcy, którzy wygrali skargę w N. T. A. oraz mają pewne widoki ci, którym Dyrekcja Ceł lub Min. Skarbu na skutek odwołania uchyliły nakazy płatnicze na dopłatę. Ci natomiast, którzy wymierzone kwoty wpłacili a we właściwym czasie nie rekurowali, nie mają chwilowo widoków na zwrot wpłaconych sum, a droga sądowa pociągnie — naszem zdaniem — za sobą jedynie niepotrzebne koszta. Nie jest jednak wykluczonem, że Dep. Ceł na skutek odnośnej akcji organizacyj gospodarczych wreszcie spowoduje zwrot również i tych ostatnich kwot. Dochodzenie jednak tychże drogą sądową jest obecnie przedwczesne.

STAŁY CZYTELNIK, TARNÓW: Wywóz fasoli do Austrji nie podlega opłacie wywozowej. Istnieje tylko opłata manipulacyjna 25 gr. od 100 kg.

Dr. B. S.

ODPOWIEDZI REDAKCJI

P. L. POSNER, OŚWIĘCIM: Biuro informacyjne Feliks Statter, Rynek 8, Dom informacyjny Eibenschütz, Rynek 8.

I Niemcy mają swego Pieńkowskiego..

Sensacyjna kompromitacja antysemickiego „uczonego"

Każdy naród ma swego Pieńkowskiego. Polska publicystyka antysemicka nie posiada doprawdy monopolu na maniaka chorującego na znawcę duszy i rasy żydowskiej. O takim niemieckim Pieńkowskim i o jego kompromitacji chcę parę słów napisać.

Żyje sobie najspokojniej w świecie w Jenie pan profesor Plate. Pan ten utrzymywał, że natychmiast rozpozna Żyda, że rasową przynależność można już z pierwszego wejrzenia ustalić. Znaleźli się tacy — łatwowiernych głupców nigdy chyba nie zabraknie —, którzy uwierzyli w tę bajeczną zdolność profesora, ale gorszą jest rzeczą, że sam Plate w to uwierzył i razem z takim samym pseudo-uczonym Dr. Plötzem wydawał „Archiv für Rassen- und Gesellschaftsbiologie".

Atoli okrutne losy niemiłosiernie wprost zadrwiły z uczonego profesora, który na 10 mil zdaleka wyczuje Żyda. Oto wysoki urzędnik Turyngii dr. Rausch zaskarżył wydawcę narodowo-socjalistycznego pisma w Weimarze, dr. Zieglera o obrazę honoru. „Narodowy" — kiedyż się wreszcie skończy ta tortura narodowości? — socjalista zarzucił Rauschowi, że jest rasowym Żydem i stąd pochodzą jego nieprzyjemne właściwości, a mianowicie ruchliwość w interesach, dobijanie się o tłuste posady i inne niecnoty, z których panowie antysemici narodowi i nienarodowi są jak wiadomo chemicznie wyprani. Doszło do procesu, który odsłonił całe bagienko niemieckiego antysemityzmu. Okazało się przedewszystkiem, że nacjonalistyczny hrabia Goertz ubiegał się o dobrze płatną posadę dyrektora w turyngskiem Towarzystwie Komunikacji Lotniczej. Posady tej nie dostał, ponieważ Towarzystwo, kierując się względami oszczędności, powierzyło ją referentowi resortu żeglugi powietrznej w ministerstwie. Dr. Rausch należy do Rady Nadzorczej, a więc nikt inny tylko Żyd utrącił rasowego hrabiego. Stąd gniew, zgrzytanie zębów i ohydna napaść na zasłużonego urzędnika Dr. Rauscha.

Dr. Ziegler, redaktor pisemka i autor uwłaczających czci dra Rauscha notatek, powołał się na opinję rzeczoznawcy prof. Platego, który wydał długie orzeczenie. Stwierdził przedewszystkiem, że Rausch ma żółtawą cerę, długi nos i czarne włosy a więc jest Żydem. Gdyby to nie wystarczyło należy jeszcze zwrócić uwagę, że Rausch uchylił się od służby wojskowej, co czynią tylko Żydzi. Rozumie się, że swe orzeczenie naszpikował naukowymi terminami, że puścił w ruch mendelowską teorję dziedziczności itd. Nie byłby niemieckim profesorem, gdyby tego nie uczynił.

Lecz oto przychodzi „klapa", jakiej ani redaktor Ziegler, ani uczony rzeczoznawca rasowości się nawet nie spodziewali. Rausch przedkłada sądowi metryki i dokumenty, sięgające aż do roku 1350, z których wynika, że w jego żyłach nie płynie ani jedna kropla krwi żydowskiej, przedkłada też zaświadczenie komisyi, uznających go stale, jako zupełnie niezdatnego do służby wojskowej. Przytłoczony tymi nieszczęsnymi dokumentami, redaktor ze skruchą przeprasza swą ofiarę i błaga o przebaczenie. Redaktor uzyskał przebaczenie i nie poszedł do kozy, ale prof. Plate stał się pośmiewiskiem prasy i opinji w Niemczech.

Taki to smutny los spotkał niemieckiego Pieńkowskiego.

Assi.

Prez. Weizmann na G. Śląsku

Z okazji swego pobytu w Niemczech odwiedzi prezydent Organizacji Sjońskiej, prof. Weizmann także Bytom, gdzie wystąpi na bankiecie w dniu 26 bm., urządzonym przez żydowskie organizacje miejscowe.

Echa wizyty Sokołowa u Mussoliniego

Wiedeń, ZAT. Tutejszy organ stronnictwa „Poalej Sjon" (prawica) „Jidyszer Arbeiter" ostro atakuje p. Nahuma Sokołowa w związku z jego ostatniemi wizytami u Mussoliniego i papieża. Pismo zaznacza, że p. Sokołow powinien był raczej udać się w podróż do Warszawy, Nowego Jorku i Jerozolimy, by pozyskać sympatje mas żydowskich dla sjonizmu, a nie starać się o bezwartościowe przyrzeczenia różnych dyplomatów.

Jest to polityczna krótkowzroczność ze strony poalejsjonistów i niedocenianie znaczenia pozyskania dla sjonizmu opinji świata, a zwłaszcza sympatyi tych sfer politycznych, których głos ma niemałe znaczenie na terenie, gdzie rozstrzygają się sprawy Palestyny. W tej dziedzinie są zasługi N. Sokołowa niezwykle duże i dzięki jego pracy osiągnęliśmy niejeden sukces.

Czyżby dar Organizacji sjońskiej dla rządu palestyńskiego?

„Dawar" donosi, że kierownictwo sjonistyczne w Palestynie zwróciło się podobno do departamentu rolnictwa rządu palestyńskiego z wnioskiem, by przejął muzeum rolnicze organizacji sjonistycznej na swoją własność. Rząd godzi się podobno na tę propozycję. Muzeum rolnicze, stworzone dzięki zabiegom agronoma Ettingera, zawiera mnóstwo niezwykle cennych kolekcyj i posiada duże znaczenie naukowe. Motywem przekazania rządowi palestyńskiemu tego muzeum jest oszczędność.

„Dawar" występuje przeciwko adw. Sacherowi, którego system oszczędnościowy doprowadza do wyzbywania się majątku narodowego.

Sjoniści amerykańscy w sprawie polityki angielskiej w Palestynie

Jak już donosiliśmy, wystąpił Dr Stefan Wise z ostrą krytyką polityki angielskiej oraz kierownictwa sjonistycznego na konferencji sjonistów amerykańskich w Cleveland. W obronie egzekutywy stanął Louis Lipski. W związku z obszerną dyskusją, jaka się rozwinęła na tle przemówienia Dra Wise'a, powzięto rezolucję, w której wyrażono uznanie rządowi angielskiemu za usiłowania współpracy z narodem żydowskim przy urzeczywistnieniu odbudowy Palestyny. Celowe atoli użycie funduszów, zebranych na cele palestyńskie w Ameryce, jest zależne w wysokim stopniu od tego, w jaki sposób rząd palestyński urzeczywistnia postanowienia mandatu. Konferencja zwraca uwagę rządu angielskiego na obciążenia podatkowe kolonistów żydowskich w Palestynie i wyraża przekonanie, że przeszkody, które hamują postęp i rozwój odbudowy Palestyny, zostaną usunięte.

Wiadomości z kraju

Po zgonie błp. tow. Dra Jerzego Daniela

Z Biecza piszą nam:

We wtorek dnia 8 bm. rozeszła się w naszem miasteczku hiobowa wieść o nagłej i niespodziewanej śmierci adwokata Dr. Jerzego Daniela. Zgasło w sile i kwiecie wieku jedno z najszlachetniejszych serc ludzkich, płonące ogniem umiłowania dla narodu żydowskiego. W nieutulonym żalu żegna go szczególnie młodzież żydowska, której był ojcem, prowodyrem i druhem serdecznym. Dom Jego był zawsze otwartym i gościnnym dla naszej młodzieży. Człowiek o pogodnym i czystym jak łza charakterze, o gołębiem sercu, lubiał obcować się młodzieżą, żyć jej radością i weselem, jej idealizmem i cierpieniem. Dla każdego miał dobre słowo i radę, a niedola ludzka znajdowała w nim dzielnego orędownika. Odznaczał się również niezmierną energją i ruchliwością. Był długoletnim prezesem, a zarazem założycielem tutejszego Komitetu Lokalnego Org. Sjońskiej, prezesem czytelni, wiceprezesem Komitetu dla sierót wojennych, członkiem rady miejskiej i prezesem „Ezry" chalucowej. Założył kilka placówek chalucowych. Również bezpłatne kursa hebrajskie, prowadzone przez szereg lat, zawdzięczamy Jego inicjatywie. W ostatnich latach nauczył się języka hebrajskiego i sam udzielił nauki gramatyki na wspomnianych kursach. Utworzył u nas pierwszy chór hebrajsko- żydowski, we wszystkich przedstawieniach amatorskich i wieczorach filantropijnych brał żywy udział. Toteż śmierć Jego wywołała echo bolesne we wszystkich sercach.

Pogrzeb odbył się 9. bm. o godz. 3-ej popoł. przy licznym udziale tak żydowskiej jak i chrześc. ludności, urzędników, inteligencji, jakoteż kolegów zawodowych z Jasła i Gorlic. Nad grobem żegnał Go serdecznemi słowy w imieniu kolegów i młodzieży żydowskiej Dr Jakób Blech z Gorlic.

Cześć Jego pamięci!

Warszawa wybuduje 20.000 mieszkań

A Kraków?...

Prezydent m. Warszawy, inż. Zygmunt Słomiński, udzielił prasie wywiadu, w którym m. in. oświadczył w związku z różnemi ofertami, które zarząd miasta otrzymał:

— Nie weźmiemy ani grosza od pośredników. Jesteśmy w tem szczęśliwem położeniu, że pieniądze możemy dostać wprost od wielkich banków zagranicznych z całkowitem wyłączeniem wszelkiego pośrednictwa. Możemy więc trochę poczekać. Według wszelkiego prawdopodobieństwa, magistrat otrzyma pożyczkę już z wiosną roku przyszłego.

W dalszym ciągu wyjaśniał prez. Słomiński, że uzyskane kredyty użyte będą przedewszystkiem na budowę małych domków. Małe domki złagodzą ostry kryzys budowlany, a w miarę systematycznej, wielkiej rozbudowy miasta w przyszłości łatwiejsze będą do zburzenia.

— Zrobię wszystko — zakończył p. prezydent — aby kryzys mieszkaniowy w stolicy złagodzić. W czasie mojego urzędowania na stanowisku prezydenta miasta — w okresie przewidzianej ustawą kadencji — magistrat musi wybudować 20.000 mieszkań.

Polskie uzdrowiska przed sezonem zimowym

Krynica, Rabka.

Liczba gości w Krynicy po dzień 1 listopada br. dosięgła cyfry 30,150 osób. Prace przygotowawcze nad przystosowaniem deptaka i pijalni wód do sezonu zimowego są już na ukończeniu. Deptak i pijalnia zostały oszklone i otrzymały centralne ogrzewanie.

Sezon zimowy w Rabce zapowiada się bardzo dobrze. Zarząd zdrojowiska wybudował nowy dom maszynowy i nową kotłownię, rozbudował tzw. bazar, przeprowadził żelbetonowy most na Słonnem i połączenia rurociągowe 5 nowych źródeł solankowych z łazienkami, oraz rozszerzył sieć elktryczną i kanalizacyjną. Prócz tego w toku jest budowa nowych łazienek borowinowych i nowej pijalni wód, oraz budowa 8 murowanych domów, przystosowanych do sezonu zimowego. W sezonie zimowym funkcjonuje 5 największych pensjonatów.

Walka z tyfusem

Naczelnik wydziału chorób zakaźnych generalnej dyrekcji służby zdrowia, dr. Palester, powrócił z objazdu powiatu stryjskiego i drohobyckiego, gdzie po ostatnim kataklizmie powodzi szerzyła się epidemja tyfusu brzusznego. Dzięki szczepieniom zapobiegawczym i energicznej akcji oczyszczania studni, jest nadzieja, że chorobę uda się w niedługim czasie całkowicie opanować. Narazie dla jej ofiar otwarte zostały w porozumieniu z Polskim Czerwonym Krzyżem szpitale w Stryju i Drohobyczu, pierwszy na 50, drugi na 30 łóżek, które będą mogły całkowicie obsłużyć potrzeby wyżej wymienionych powiatów. W innych powiatach epidemji tyfusu niema, jedynie w powiecie kossowskim nie udało się dotąd stłumić całkowicie ogniska czerwonki.

* * *

Dla ujednostajnienia polityki sanitarnej w państwie, ministerstwo spraw wewnetrznych zarządziło, aby w każdem województwie odbywały się raz do roku zjazdy lekarzy powiatowych. Celem takiego zjazdu będzie uzgodnienie szeregu spraw z dziedziny administracji sanitarnej i hygjeny zapobiegawczej. Na zjazdy te będzie również delegowany przedstawiciel M. S. W.

Emeryci kolejowi mają otrzymać zasiłek

Delegacji Związku kolejarzy i przedstawicieli emerytów kolejowych interwenjującej w sprawie zasiłków dla emerytów, wdów i sierót po pracowni-

...ach kolejowych, oświadczył onegdaj wicemin. ...rodyński, że ministerstwo wniesie w najbliższych ...dach na Radę ministrów wniosek, domagający się ...rzyznania emerytom, wdowom i sierotom po kolejarzach takiego samego zasiłku, jaki otrzymali pracownicy czynni. Wypłata zasiłku ma być uskuteczniona w dwóch ratach, z których pierwsza wypłacona byłaby jeszcze w listopadzie, druga zaś w styczniu.

Przed aresztowaniem nietykalnych...

Prezes „Rozwoju" znajdzie się za kratkami więzienia?

Z dniem 28 bm. kończy się definitywnie kadencja Sejmu i Senatu, a z nią także wszystkie przywileje pp. posłów, a więc i nietykalność poselska. Na dzień 28 bm. czekają podobno z niecierpliwością prokuratorzy i sędziowie śledczy, chcąc przeprowadzić szereg aresztowań posłów, skazanych lub podejrzanych o popełnienie nadużyć na tle ekonomicznem, czy oskarżonych o antypaństwowe wystąpienia.

Prawdopodobnie zostanie aresztowany prezes „Rozwoju" pos. Dymowski, oskarżony o wydawanie czeków bez pokrycia, oraz o manipulacje z wekslami, podpisanemi przez posługacza i muntantkę biurową. Sprawa jego aresztowania jest już zadecydowana. W najbliższych dniach ma pos. Dymowski otrzymać doniesienie od sędziego śledczego, że nie wolno mu opuścić Polski, a aresztowanie nastąpi po 28 bm.

Wznowiona, jak wiadomo, również będzie osławiona afera w sprawie Dojlid, w którą jest wmieszany znany piastowiec i b. minister, p. Dr. Kiernik.

Prawdopodobnie zostaną aresztowani niektórzy posłowie komunistyczni, a także endeccy pod zarzutem działalności antypaństwowej. Jak słychać, wielu posłów wyjeżdża obecnie z Polski i zamierza powrócić dopiero po wyborach, kiedy nietykalność poselska będzie znowu obowiązywała...

---o---

List z Sanoka

Akcja na rzecz szkoły hebrajskiej „Safa- Brura" w Sanoku między Żydami sanockimi w Ameryce. Z „Iwrji". — Z kahału.

Przed kilku dniami wyjechał nasz długoletni i aktywny towarzysz p. Izak Schiff do Ameryki jako reprezentant znanej w naszem okręgu „Polsko-amerykańskiej kasy kredytowej".

Jako aktywny członek prawie wszystkich sjońskich i społecznych instytucyj w naszem mieście, postanowił p. Schiff wykorzystać swój pobyt w Ameryce dla akcji wśród Żydów sanockich zamieszkałych w Ameryce na rzecz naszych instytucyj w ogólności, a szkoły hebrajskiej w szczególności. Żydzi sanoccy w Ameryce, a szczególnie znany filantrop p. Jonas z Brooklyna wykazali już nieraz swe zrozumienie dla celów naszych instytucyj, a specjalną uwagę zawsze zwracali na szkołę hebrajską, która im jest znana ze swej działalności na polu wychowawczem. Niestety z powodu minimalnych opłat uczniów jakoteż z tego powodu, że wielka liczba uczniów i uczenic, pobiera naukę całkiem bezpłatnie, szkoła nie jest w stanie utrzymać się o własnych siłach i zmuszona jest zwracać się na zewnątrz o pomoc.

Spodziewamy się, że nasi bracia w Ameryce, których większa część sama pobierała nauki w naszej szkole, nie odmówi swego poparcia, i wspólnie z p. Schiffem starać się będą o zapewnienie bytu tak ważnej instytucji wychowawczej.

Przed wyjazdem p. Schiffa zebrali się u niego, celem pożegnania go przyjaciele i towarzysze partyjni z p. Dr. Nehmerem na czele.

Stow. Histadrut haiwrim „Iwrja" opracowało bogaty program na nadchodzący sezon zimowy. W skład programu wchodzą m. in.: kursa bezpłatne talmudu i historji sjonizmu, wieczór hebrajski dla dzieci i odegranie sztuki hebrajskiej podczas świąt „Chanuka".

Program pracy rozpocznie się inauguracyjnym referatem p. Mandla nt. „Aktualne sprawy w ruchu hebrajskim".

Staraniem Zwierzchności gminy żydowskiej odbyło się 11 bm. w głównej synagodze, w obecności przedstawicieli władz uroczyste nabożeństwo z okazji 9-cio lecia uzyskania niepodległości Państwa. Elem.

---o---

POWRÓT PREZYDENTA RZPLTEJ DO WARSZAWY. Wczoraj powrócił z Cieszyna z polowania Prezydent Rzeczypospolitej w towarzystwie ministrów Niezabytowskiego, Romockiego, Miedzińskiego, oraz kilku członków korpusu dyplomatycznego.

OJCOWIE I DZIECI. Wczoraj we środę odbył się w kościele Trzech Krzyży w Warszawie ślub córki b. prezydenta Wojciechowskiego z synem b. premjera Władysława Grabskiego, doktorem ekonomji.

BANKIET KU CZCI RADCY HANDLOWEGO W HAJFIE, DRA B. HAUSNERA. Organizacja „Mizrachi" we Lwowie urządziła w niedzielę 13. bm. bankiet pożegnalny na cześć pos. Dra Bernarda Hausnera, który w charakterze radcy handlowego z ramienia rządu polskiego udał się 16. bm. do Hajfy. Na bankiecie wygłosili przemówienia pos. Dr. Federbusch, pos. Dr. Reich, sen. Ringel oraz inni przedstawiciele instytucyj sjonistycznych we Lwowie.

PRASA POLSKA WOBEC MANIFESTACJI BALFOUROWSKIEJ W WARSZAWIE. Cała prasa polska w Warszawie zamieszcza sprawozdania z manifestacji sjonistycznej ku czci 10-lecia deklaracji Balfoura. „Gazeta Warszawska" podkreśla szczególnie udział żydowskich akademickich korporacyj w manifeście i okrzyki na cześć Piłsudskiego, co organ endecji uważa za atut przeciw.. sanacji.

PARK W DZIELNICY ŻYDOWSKIEJ. W dzielnicy żydowskiej w Warszawie na Placu Broni założył ostatnio magistrat park imienia Traugutta.

WNIOSEK LEWICY ŻYDOWSKIEJ W RADZIE M. LUBLINA. Na jednem z ostatnich posiedzeń Rady miejskiej w Lublinie wniesiony został wniosek lewicy żydowskiej dotyczący przezwania ulicy Kowalskiej (dzielnica żydowska) na ulicę im. J. L. Pereca. Wniosek ten wywołał zażarty opór ze strony prawicy polskiej, który się odbił żywem echem na łamach „Dwugroszówki".

UŁATWIENIA KOMUNIKACYJNE Z GDAŃSKIEM. Miesięcznik „Turysta" donosi, że rewizja dokumentów osobistych przy przejeździe przez terytorjum w. m. Gdańsk została całkowicie zniesiona. W związku ze zniesieniem ograniczeń walutowych, zniesione zostały także rewizje walutowe przy przejeździe przez Gdańsk na wybrzeże zatoki Puckiej lub gdzieindziej.

15-CIE STOPNI MROZU W ZAKOPANEM. (kap.) Mróz w Zakopanem osiągnął już onegdaj niezwykłą wysokość, bo aż 15-cie stopni. Na Hali Gąsienicowej i w Morskiem Oku mróz był jeszcze ostrzejszy. Powłoka śnieżna dochodzi już tam do półmetrowej prawie grubości, w Zakopanem już przekroczyła 20 cm. W dniu 15 bm. śnieg przestał padać, a dzień był bardzo pogodny, lecz mroźny. Narciarze zamierzają już rozpocząć treningi na skoczniach w Dolinie Jaworzynki i na Krokwi, gdzie warunki śnieżne są dogodne. Jeśli ta pogoda zimowa okaże się trwałą, wróży to nadzwyczajne powodzenie sezonu zimowego w Zakopanem i rychłe jego rozpoczęcie.

KONGRES ANTYALKOHOLOWY A... ALKOHOLIZM W WARSZAWIE. W Warszawie odbywał się ostatnio kongres antyalkoholowy. W związku z tem warto zanotować, że w stolicy państwa istnieją na rogach ulic tzw. lotne knajpy, które „urzędują" przez całą noc i sprzedają wódkę, oczywiście nielegalnie, w kilkuset gatunkach.

WOLNOŚĆ SŁOWA, NIECHĘTNIE WIDZIANA PRZEZ PPS. „Robotnik" donosi z przekąsem: „Województwo krakowskie rozesłało — z polecenia władz wyższych — okólnik do starostów, polecający, by nie czyniono przeszkód działalności, zebraniom, agitacji itp. p. Czumy i jego zwolenników. P. Czuma, jak było od początku do przewidzenia, dostał się tedy pod opiekę władz administracyjnych, przeciw czemu nic absolutnie nie mamy".

WSZYSCY KRADNĄ! Nawet przywódcy komunistyczni, ci patentowani obrońcy ludu pracującego... Z Warszawy donoszą, że jeden z takich panów nabył taksówkę za kilkanaście tysięcy złotych z pieniędzy robotniczych. Drugi za podobną sprawę został wczoraj dotkliwie pobity i wykluczony z partji wyrokiem sądu koleżeńskiego. Główny sprawca nadużyć w organizacji komunistycznej na terenie Warszawy, Orlik, zbiegł do Moskwy. O jego przestępstwach warszawska organizacja komunistyczna zawiadomiła władze komunistyczne w Rosji.

ECHA ZBRODNI BOĆKI. W dniu 30. sierpnia br. zdarzyła się w Warszawie wstrząsająca zbrodnia na osobie Grinbauma popełniona przez jego wspólnika Dawida Boćko. Tłem zbrodni był zły stan interesów firmy rzekomo z winy Grinbauma. Osadzony w więzieniu Boćko został, jak wiadomo, w toku śledztwa uwolniony za kaucją w wysokości 3,000 zł.

Obecnie śledztwo w tej sprawie zostało ukończone.

Na zasadzie całokształtu danych sprawy, Dawid Boćko postawiony został w stan oskarżenia z art. 453. K. K. (zabójstwo z premedytacją). Jednocześnie z decyzji urzędu prokuratorskiego zastosowany został względem zabójcy ostrzejszy środek prewencyjny, a mianowicie bezwzględny areszt. W wykonaniu tej decyzji Boćko osadzony został ponownie w więzieniu przy ul. Dzielnej, gdzie doręczono mu akt oskarżenia. W sprawie tej, rodzina zamordowanego zgłosiła powództwo cywilne w wysokości 96.000 zł tytułem strat materjalnych.

Jako rzecznicy powództwa występować będą adwokaci: Berenson i Ruff. Obronę oskarżonego wnosić ma adw. H. Ettinger (ojciec).

SAMOBÓJSTWO Z POWODU UTRATY POSADY OJCA. Onegdaj odebrał sobie życie wystrzałem z rewolweru w domu akademickim przy ul. Uniwersyteckiej w Warszawie, student szkoły gł. gospodarstwa wiejskiego, Czesław Chojnacki. Samobójstwo popełnił desperat z powodu, że ojciec jego, pracujący w pewnym tartaku, został zredukowany. Dla Chojnackiego, który miał jeszcze przed sobą dwa lata do ukończenia studjów, sprawa ta wydała się katastrofą.

W GŁOSNYM PROCESIE O NADUŻYCIA POBOROWE w warszawskiej PKU wychodzą na jaw coraz bardziej sensacyjne szczegóły. „Macher" poborowy Weiss zeznał, że „interwenjował" wielokrotnie u majora Wróblewskiego. Skompromitowani są też ppułk. Lubański, lekarz Rosenberg, kapral Krauze i in. Zdaniem Weissa była to poprostu „kopalnia do brania pieniędzy". Proces toczy się w dalszym ciągu.

Program stacyj radjofonicznych

Czwartek, 17 listopada

Kraków (422 m) 12 Komunikaty, 12,15 Transm. z Warszawy (Koncert dla młodzieży). 16,40—17,05 p. J. Feldmanowa: „Czy emancypacja uszczęśliwiła kobietę?" (pogadanka). 17,20—17,45 „Skrzynka pocztowa" — inż. St. Bronlewski, 17,45—19 Transm. audycji liter. z Warszawy, 19,35—20 Odczyt pt. „Elektryczność i magnetyzm (dawne teorje)", prof. dr W. Wilkosz, 20—20,30 Transm. „hejnału", komunikaty, 20,30—22,30 Transmisja z Poznania (muz. francuska), 22,30—23,30 Muzyka salon. z restauracji „Pavillon" (dyr. A. Górzyński).

Warszawa (1111 m) 12 Komunikaty, 12,15—14 Koncert z Filharmonji (dla młodzieży), 15.20—16 Przerwa, 16,40—17,05 Kącik dla pań 17,45—19 Audycja literacka (humoreska Bartkiewicza), 20,30 Transm. z Poznania. (muz. francuska) 22 Komunikaty.

Poznań (280,4 m) 14 Giełda, 17,45 Transm. z Warszawy, 19,10—19,35 Odczyt pt. „Błędy językowe i zawiłość stylu", 19,35—19,55 Komunikaty gospodarcze. 20,30—22 Koncert muz. francuskiej (Debussy, Franck i in. w wykon. prof. Konserwatorjum), 22,30 Muz. taneczna.

Wiedeń (517,2 m) 11 i 16.15 Koncerty, 19,30 „Arjadna z Naxos" opera R. Straussa.

Berlin (483,9 m) 17—18 i 21 Koncerty symfon. (Bach, Haydn, Mozart).

Frankfurt n/M. (428,6 m) 16,30—17,45 Nowa muz. taneczna, 20,15 „Katja tancerka", operetka Gilberta.

Lipsk (365,8 m) 16,30—18 Koncert, 20,15 Wieczór wesoły.

Hamburg (394,7m) 20 „Przyjaciele młodości", komedja Fuldy.

Monachjum (535,7 m) 16.25 Wyj. z „Wesele Figara" Mozarta. 20,45 Koncert Wagnerowski.

Langenberg (468,8 m) 13,10 i 18 Koncerty, 20,15 Rozmaitości muzyczne (arje i pieśni).

POŁUDNIOWE KONCERTY RADJOWE DLA MŁODZIEŻY.

Polskie Radjo w myśl życzeń świata nauczycielskiego i młodzieży zwł. na prowincji, transmituje w każdy czwartek o godz. 12·05 specjalne koncerty dla młodzieży. Trzeci z rzędu koncert tego cyklu, transmitowany przez radjostację krakowską nadany będzie we czwartek 17 bm. o godzinie 12·05

REPERTUAR KINOTEATRÓW

BAGATELA: „Zmartwychwstanie".

CORSO: „Łódź piracka U 777" i komedja „Hotel pod ananasem".

SZTUKA: „Pamiętnik Jego ekscelencji".

NOWOŚCI: „Ofiara przemocy".

UCIECHA: „Dama bez zasłony".

PROMIEŃ: „Robin Hood" (Douglas Fairbanks

WANDA: „Światło Azji"

WARSZAWA: „Niewolnica Szeika".

Do Przyjaciół naszego pisma!

Poraz wtóry zwracamy się z apelem i prośbą do Przyjaciół i Czytelników naszego pisma o dopomożenie nam w akcji samoobrony naszej przeciw nieuczciwym agentom gazetowym. Dochodzą nas bowiem z różnych stron kraju wiadomości o tem, że niektórzy sprzedawcy gazet, wykorzystując popularność i poczytność naszego dziennika, zajmują się nie tyle jego rozsprzedażą, ile tzw. „subabonamentami" (!) lub wypożyczaniem gazety za pewną drobną opłatą, którą naturalnie zgarniają do swej własnej kieszeni, a nam z końcem miesiąca zwracają nieczytane rzekomo egzemplarze pisma, jako bezwartościową makulaturę.

Rzecz jasna, że tego rodzaju oszukańcza manipulacja, kolidująca zresztą z kodeksem karnym, naraża pismo nasze na niepowetowane szkody, odbierając mu główne źródło dochodów. Niestety, ta część publiczności, która korzysta z brudnych interesów agentów-oszustów, nie zdaje sobie sprawy, że tem samem utrudnia byt swemu organowi, zamiast go ze wszelkich sił popierać.

Zwracamy się przeto do naszych Przyjaciół z prośbą o stałe informowanie nas co do stosunków, panujących w agencjach poszczególnych miast i miasteczek, jak i o dołożenie ze Swej strony starań, ażeby manipulacje, o których wspominamy, nie miały więcej miejsca. Przeciw nieuczciwym agentom wystąpimy oczywiście na drodze prawa.

Wydawnictwo „Nowego Dziennika".

KRONIKA

Wschód słońca	Listopad	Zachód słońca
16 m. 58	17 Czwartek 22 Marcheszwan 5688	15 m. 44

Nowy Komitet Lokalny Org. Sjońskiej w Krakowie

Onegdaj odbyło się w lokalu Stowarzyszenia „Przedświt Haszachar" Walne Zgromadzenie Szeklowców, członków Ogólnej Organizacji Sjońskiej pod przewodnictwem Dra Arnolda Jassema. Imieniem ustępującego Komitetu Lokalnego złożył sprawozdanie sekretarz tow. Szymon Dürstenfeld, który przedstawił wynik pracy Kom. Lokalnego za okres ubiegły.

Po ożywionej dyskusji, w której brali udział m. in. tow. Dr Hilfstein, Dr Hoffmann, dyr. Holländer, Schächter, Dr Stein, Dr Zimmermann i Honigwachs, udzielono ustępującemu Komitetowi Lokalnemu absolutorjum i wybrano Komitet Lokalny w następującym składzie: Dr H. Apte, W. Aleksandrowicz, Szymon Dürstenfeld, Artur Fallmann, Dora Grossówna, Dyr. Emil Holländer, Dr Ozjasz Herschdörfer, Beer Honigwachs, Dr Sz. Hoffmann, Dr Arnold Jassem, Dr Abraham Laub, Laufer, Dr Mückenbrunn, Monderer, Dyr. Pineles, Aleksander Ratz, Edward Rosthal, Dr E. Rosenfeld Rechter, Rundstein, Dr. Kalman Stein, Izak Stern, Jakób Stern, Jakób Schächter, Dr. Wolf, Szymon Wolf, oprócz tego zarezerwowano dwa miejsca dla Zrzeszenia Kobiet Żydowskich w Krakowie.

W skład Komisji Kontrolującej wchodzą: tow. M. Karliner, B. Leinkram, Ł. Margulies, w skład sądu partyjnego: Dr. Z. Körner, Dr. K. Lustbader, Dr. H. Soldinger, Samuel Spira, Dr Zimmerman.

Pierwsze konstytuujące posiedzenie nowowybranego Komitetu Lokalnego odbędzie się dziś we czwartek 17 bm. o godzinie 8.30 wieczór w lokalu klubu „Tel-Awiw" (Stradom 13).

Zebranie hebraistów

Staraniem org. „Tarbut" odbędzie się w sobotę 19 bm. o godz. 7.30 wieczór w sali „Merkaz-Haceirim" przy ul. Krakowskiej 41, zebranie hebraistów, na którem przemawiać będzie generalny sekretarz org. „Tarbut" w Polsce, p. M. Gordon z Warszawy.

Znany działacz na niwie hebrajskiego ruchu oświatowego w Polsce przedstawi stan i problemy ruchu hebrajskiego w związku ze zbliżającym się zjazdem „Tarbutu" w Warszawie.

Stopień magistra na politechnice

Z politechniki lwowskiej komunikują: P. minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego rozporządzeniem z dnia 21 10. br. zatwierdził przepisy o egzaminach dyplomowych na wydziale ogólnym politechniki lwowskiej; absolwenci tego wydziału, obejmującego grupy: matematyczną, geometrji wykreślnej, fizyczną i chemiczną, wszystkie o czteroletnim okresie studjów, po egzaminie dyplomowym otrzymają akademicki stopień magistra który będzie ich uprawniał do nauczania w szkołach zawodowych i do zdawania egzaminu na nauczycieli szkół średnich ogólno kształcących i seminarjów nauczycielskich przed państwowemi komisjami, narówni z magistrami filozofji, absolwentami uniwersyteckich wydziałów filozoficznych, humanistycznych i matematyczno-przyrodniczych.

Ważna decyzja ministerstwa spraw wojskowych w sprawie jedynego żywiciela

Ministerstwo spraw wojskowych wydało niedawno orzeczenie, które posiada dla pewnych kategoryj poborowych zasadnicze znaczenie. Pewien poborowy wziął ślub jeszcze przed wejściem w życie nowej ustawy. Ostatnio powołano go do służby wojskowej, tak, że był zmuszony pozostawić żonę i troje dzieci bez środków do życia. Wedle dawnej ustawy mógł ten poborowy korzystać z ulg, przysługujących jedynym żywicielom. Nowa ustawa nie przewiduje atoli prawa męża, jako jedynego żywiciela rodziny, dlatego też odmówiono prośbie poborowego w sprawie uznania go za jedynego żywiciela. Zwrócił się przeto z rekursem do ministerstwa spraw wojskowych, które wydało orzeczenie, że poborowy ten nie może korzystać z odroczeń, atoli z powodu sytuacji rodzinnej zarządził minister spraw wojsk. natychmiastowe przeniesienie go do rezerwy. Orzeczenie to ma zasadnicze znaczenie, albowiem zostało rozesłane do wszystkich D. O. K., jako wzór, jak należy postępować w podobnych sprawach.

—o—

— **DYREKTOR POLSKIEJ AGENCJI TELEGRAFICZNEJ** p. Piotr Górecki przybył do Krakowa w sprawach urzędowych.

— **Z PAŁACU SZTUKI.** Onegdaj dyrektor dep. kultury i sztuki w min. W. R. i O. P. Skotnicki zwiedzał szczegółowo Pałac Sztuki, wypytywał się o tok spraw bieżących, zainteresował się stroną finansową i planami na przyszłość. Dyr. Skotnicki wyraził uznanie dla dotychczasowej pracy, która gruntownie zmieniła dawniejsze stosunki i w krótkim czasie postawiła instytucję na wysokiej wyżynie. Dyr. Skotnicki obiecał też, iż postara się zwrócić odpowiednim czynnikom w Warszawie uwagę na znaczenie Pałacu Sztuki i uzyskać dla Towarzystwa poparcie.

— **MINISTERJALNY PROJEKT USTAWY O USTROJU SZKOLNICTWA** był tematem referatu prof. J. Plezi wygłoszonego na ostatniem posiedzeniu krak. Koła T.N.S.W. Po wysłuchaniu referatu i po ożywionej dyskusji zebrani uchwalili przed powzięciem ostatecznych rezolucyj omówić wszystkie problemy, poruszone w projekcie ustawy i na podstawie szczegółowych referatów sporządzony memorjał przesłać Zarządowi Głównemu T.N.S.W.

— **ZMIANY W KOMUNIKACJI LOTNICZEJ.** Od 15 bm do 15 lutego 1928 r. będzie zastanowiony ruch lotniczy na linji Warszawa—Praga—Wiedeń —Strassburg—Paryż i Wiedeń—Budapeszt—Białogród—Bukareszt—Konstantynopol—Angora, należące do Międzynarodowego Towarzystwa Żeglugi powietrznej. Natomiast ruch lotniczy na linjach powietrznych Polskiej Linji Lotniczej Aerolot utrzymany jest nadal i odbywa się jak dotąd na linjach —Kraków—Warszawa i Kraków—Wiedeń codziennie z wyjątkiem niedziel, oraz Kraków —Lwów i Kraków—Brno—Wiedeń (trzy razy w tygodniu). Zwykłe listy i kartki lotnicze można w Krakowie wrzucać do specjalnych skrzynek pocztowych dla poczty lotniczej, umieszczonych w Rynku Linja C—D l. 33, przy ul. Szpitalnej l. 38 i Stradom l. 18 oraz na budynku urzędu pocztowego Nr. 1. Inne przesyłki, zwłaszcza polecone, nadawać można najkorzystniej przy okienku w głównym urzędzie pocztowym Kraków 1, gdzie równocześnie zasięgnąć można wszelkich informacyj w zakresie poczty lotniczej.

— **ZARZĄD ŁAŹNI LUDOWEJ NA GRZEGÓRZKACH** zawiadamia, że z dniem wczorajszym łaźnia została otwarta do użytku publiczności. — Tusze bezpłatne, wanny po 50 gr. Fryzjer na miejscu.

— **PRZESTĘPCZOŚĆ W CYFRACH.** Wykaz statystyki przestępczości w okręgu województwa krakowskiego wykazuje za miesiąc październik br. następujące cyfry: zdrada główna 11, inne przestępstwa polityczne 5, bunt i opór władzy 4, inne przestępstwa przeciw władzy 59, dezercja 11, fałszerstwo artykułów spożywczych 1, przemytnictwo 6, rabunek 4, morderstwo i zabójstwo 13, dzieciobójstwo 2, podpalenie 6, przestępstwa na tle seksualnem i przeciw moralności 68, uszkodzenie cielesne 461, podrzucenie dziecka 3, kradzież 2279, oszustwo 310, wymuszenie 11, sprzeniewierzenie 47, lichwa i paskarstwo 32, hazard karciany 3, potajemne gorzelnictwo 6, przekroczenie przepisów handlowo-administracyjnych 1244, przekroczenie meldunkowe 304, opilstwo 1836, różne 8356, razem 27.110 wypadków.

W tymsamym czasie zgłoszono 52 pożarów przypadkowych, 5 samobójstw, 32 nieszczęśliwych wypadków, w tem 15 śmiertelnych.

— **NAGŁY ZGON.** Wczoraj w południe w kramach przy ul. Stolarskiej zmarła nagle kobieta niestwierdzonego nazwiska. Lekarz pogotowia stwierdził zgon wskutek udaru serca. Ciało zmarłej przewieziono do zakładu medycyny sądowej.

— **ZUCHWAŁE WŁAMANIE PRZY UL. KRAKOWSKIEJ.** Ubiegłej nocy dostali się nieznani sprawcy do składu śledzi Natana Katznera przy ul. Krakowskiej l. 32, gdzie w ubikacjach parterowych rozbili kasę żelazną ogniotrwałą oraz podręczną kasę dzienną. Sprawcy skradli razem około 414 zł tj. z żelaznej kasy około 400 zł zaś z kasy podręcznej 14 zł. Włamywacze dostali się do lokalu z podwórza przez piwnicę, odsuwając rygle od drzwi prowadzących do piwnic. Po rozbiciu kas sprawcy urwali kłódkę od drzwi prowadzących z lokalu do podwórza i wyszli przez bramę sąsiedniej realności na ulicę po otwarciu bramy. Dochodzenia w toku.

— **SKRADŁ „WNĘTRZNOŚCI" MASZYNY I UCIEKŁ.** Kaczkowska Emilja zam. przy ul. Zamkowej l. 9 zgłosiła do policji, że dnia 8 bm. powierzyła swemu byłemu sublokatorowi Janowi Woźniakowi nadanie na kolej maszyny do szycia celem przesłania jej do swej córki do Poznania. Woźniak w czasie przewożenia maszyny na kolej wyjął z niej cały mechanizm wartości 300 zł, a wysłał do Poznania tylko samo pudło, poczem zbiegł w niewiadomym kierunku.

— **Z KAPLICY** ochronki, przy ul. Mazowieckiej l. 4 skradziono dnia 15 bm. po skończonem nabożeństwie dwa zegarki srebrne wiszące jako wota na ołtarzu.

— **KRADZIEŻE STRYCHOWE I MIESZKANIOWE.** Frania Tennenbaum zam. przy ul. Starowiślnej l. 65 zgłosiła, że w nocy z 13 na 14 bm. skradziono jej z niezamkniętego strychu większą ilość bielizny nieustalonej narazie wartości. — Szulafrau Saul zam. przy ul. Legjonów l. 22 zgłosił że dnia 15 bm. około godz. 19 skradziono mu z zamkniętego mieszkania 2 lichtarze srebrne, 2 posrebrzane, 5 łyżeczek srebrnych wartości 200 zł oraz różne książki o treści beletrystycznej wartości 200 zł. — Felicja Platner zgłosiła, że dnia 15 bm około godz. 20 skradziono jej z niezamkniętego mieszkania 2 lichtarze srebrne wartości 150 złotych.

— **OKRADZENI MEDYCY.** Dnia 15 bm. popołudniu skradziono z korytarza kliniki położniczej przy ul. Kopernika l. 7 podczas wykładów dwa palta zimowe na szkodę studentów medycyny.

— **ARESZTOWANO** Józefa Fudalińskiego (lat 14) bez zajęcia za kradzież 2 swetrów ze sklepu Herscha Hoszla przy ul. Lwowskiej l. 6.

—o—

ZMARLI:

Sara Siedlecka l. 18, Dawid Striżower l. 62, Abraham Finkelstein l. 14.

P. Trampczyński kandydatem na marszałka przyszłego Sejmu?

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 16 11. Sin. Dnia 26 bm. p. marszałek Senatu Trampczyński urządza przyjęcie pożegnalne dla wszystkich senatorów. Według krążących pogłosek p. Trampczyński upatrzony jest na czołowego kandydata do Sejmu endecji i na przyszłego marszałka Sejmu.

Korzystny bilans Banku Polskiego

za pierwszą dekadę listopada

Warszawa, 16 11. PAT. Bilans Banku Polskiego za pierwszą dekadę listopada br. wykazuje wzrost zapasów kruszcu to jest złota i srebra o 101,9 mil. zł. do sumy 430.6 mil. zł. Zapas walut i dewiz zwiększył się netto o 520.7 mil. zł. i wynosi po potrąceniu 45.5 mil. zobowiązań na rachunku w walutach zagranicznych i reportowych 917.6 miljonów zł. Wzrost zapasu kruszcu i walut jest wynikiem wpływu pożyczki stabilizacyjnej, który został uwidoczniony w passywach na rachunku specjalnym ministerstwa skarbu wynoszącym 554.8 mil. zł. Portfel wekslowy zmniejszył się o 2.2 mil. zł. (430.3 mil. zł.). — Inne aktywa zmniejszyły się o 40.9 mil. zł (44.8 mil. zł.) Salda na rachunkach żyrowych i natychmiast płatnych zobowiązań wzrosły o 64.2 mil. zł. (279.1 mil. zł.). Obieg biletów bankowych zmniejszył się o 40,1 mil. zł. do sumy 889.2 mil. zł. Inne pozycje bez większych zmian.

„Izwiestja" o stosunkach polsko litewskich

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 16 11. Sin. PAP podaje artykuł „Izwestja" z dnia 16 bm., poświęcony stosunkom litewsko-polskim i litewsko-sowieckim, a szczególnie ostatniemu zjazdowi emigrantów litewskich w Rydze. W artykule tym organ sowiecki zwraca uwagę na zbytnie zaangażowanie rządu polskiego w sprawie litewskiej, co grozi interesom pokojowym Europy. Artykuł kończy się słowami: Chmury niebezpieczeństwa wschodnio-europejskiego zbliżają się, należy na nie zwrócić baczną uwagę, gdyż zagrażają one całej Europie.

Dlaczego hr. Bethlen zmienia ustawę o numerus clausus?

Wzgląd na Ligę Narodów. — „Żydzi węgierscy czują się pokrzywdzeni",

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Budapeszt, 16 11 (D) Premjer hr. Bethlen przedstawi dziś wieczorem przywódcom stronnictw rządowych projekt zmiany przepisów o numerus clausus. Ustawa obejmowała dotąd trzy artykuły, orzekające na jakich warunkach może nastąpić przyjęcie na uniwersytet. Art. 1, który postanawia, że przy imatrykulacji należy brać pod uwagę osobiste kwalifikacje petenta (stosunek jego do armji, — zostaje niezmieniony, podobnie jak art. 2, zawierający postanowienia co do wejścia w życie ustawy. Skreślony ma być natomiast w zupełności art. 3 z którego treści wynikało właśnie stosowanie normy procentowej. Artykuł ten postanawia, że przy przyjmowaniu studentów należy brać pod uwagę przynależność rasową i narodową petenta.

Na konferencji z przedstawicielami stronnictw rządowych hr. Bethlen podniósł, że brzmienie artykułu trzeciego wywołuje tu i ówdzie niezadowolenie w kołach genewskich, które, zdaniem premjera, błędnie(?!) urobiły sobie przekonanie, że przepis art. 3 jest sprzeczny z duchem Traktatu o mniejszościach narodowych, będącego uzupełnieniem Traktatu wersalskiego.

Pozatem, zaznaczył premjer, czują się Żydzi węgierscy pokrzywdzeni tym przepisem. — Z tych względów zdecydował się rząd na poddanie rewizji ustawy o numerus clausus.

Jak się dowiaduje, nowy projekt ustawy o numerus clausus wniesie rząd na piątkowem posiedzeniu zgromadzenia narodowego.

Zmiany w ministerstwie oświaty

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 16 11. (Sin) Opróżnione jeszcze przez p. Łopuszańskiego stanowiska podsekretarza stanu w min. oświaty ma być w najbliższym czasie obsadzone. Za stanowisko to upatrzony jest dr Czerwiński, obecny wizytator w departamencie I. ministerstwa oświaty, w oddziale kształcenia nauczycieli. Sprawa nominacji dra Czerwińskiego będzie załatwiona na najbliższem posiedzeniu rady ministrów.

Słychać, że w najbliższym też czasie ma nastąpić szereg zmian na stanowiskach kuratorów okręgów szkolnych. I tak, przewidziane są zmiany na stanowiskach kuratorów we Lwowie, Brześciu i Wilnie. Jak się natomiast dowiaduję zarazem, nie jest obecnie aktualna sprawa ustąpienia kuratora szkolnego w Poznaniu, p. Chrzanowskiego.

Ograniczenia carskie zostaną zniesione

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 16 11. Sin. Na skutek orzeczenia Sądu najwyższego w sprawie utrzymania w mocy ustaw carskich, które nie pozwalają Żydom na zakupno ziemi p. minister reform rolnych Staniewicz oświadczył, że wniesie na najbliższem posiedzeniu rady ministrów projekt ustawy o skasowaniu wspomnianego ograniczenia.

Po zniesieniu ograniczeń walutowych

W związku ze zniesieniem wszelkich ograniczeń walutowych, podlegały także, rzecz oczywista zniesieniu ograniczenia dotyczące walut pochodzących z należności za eksportowane towary. Jednakże koleje na prowincji w wypadkach podstawiani wgonów na towary eksportowe, żądały jeszcze od eksporterów zaświadczeń, że otrzymane waluty zostaną wniesione do Banku Polskiego. Dopiero dnia 7 bm. Min. Komunikacji rozesłało do poszczególnych dyrekcyj kolejowych okólnik z odnośnem wyjaśnieniem, że nie należy żądać już takich zaświadczeń.

Wywóz papierów wartościowych wolny od ograniczeń. Wobec zniesienia reglementacji obrotu walutami i dewizami zniesione zostały również przepisy o potrzebie uzyskiwania zezwolenia władz skarbowych na wywóz z Polski papierów wartościowych. Tem samem dopuszczony jest już obecnie swobodny wywóz z kraju akcyj naszych przedsiębiorstw przemysłowych, bankowych etc. Okoliczność ta powinna wpłynąć dodatnio na kursy akcyj, o ile tylko zagranica wykaże większe zainteresowanie w tym kierunku.

Mały fejleton

FRANCISZEK HERZEG

Zmierzch kobiety

Nazywali ją przez dłuższy czas „panienką". Później nazwano ją „piękną panią". Później jeszcze „interesującą". Teraz nazywa się ciągle „piękną panią".

Włosy męża Olgi posiwiały, znajomi się zestarzeli, młodzi porucznikowie nadskakujący jej niegdyś są już teraz starymi majorami i pułkownikami. Ona jednak pozostała młodą, ciągle piękną panią.

Ubierała się według ostatniej mody, krok jej był ciągle elastyczny i wzrok zachował jeszcze swą świeżość. Miała zasadę. Dobrą zasadę „Kobieta ma tyle lat, na ile wygląda".

Wieczorem szczególnie, przy sztucznem świetle, kiedy była dekoltowana, przedstawiała królewską niemal piękność. Jej plecy i ramiona były świeże i białe, jak marmur. W dzień również nie dałby jej nikt więcej nad 30 lat. Była jeszcze młodą, ciągle być młodą.

Pewnego popołudnia siedziała przy lustrze i nagle spostrzegła z przerażeniem siwy lok włosów nad skronią. Czuła, jak zamiera jej serce

— W jaki sposób, jak mogła tak szybko zesiwieć?

Przed wielu laty, kiedy piękna pani była jeszcze młodą panienką, znajdowała tu i ówdzie srebrne nitki w swych czarnych włosach. Dumną była z tego, mówiła, że dodaje to uroku. Później, gdy została „młodą panią" i siwe nitki coraz gęściej zjawiały się w jej kruczej fryzurze, poczęła je farbować. Używała farby regularnie, nikt więc nie zauważył, jak ząb czasu rył swe ślady na jej pięknej główce. Przed kilku dniami zaniedbała się. Była niezdrowa, leżała w łóżku. Nie zauważyła zresztą niczego.

I teraz dopiero widzi, jak siwą, jak bardzo siwą jest jej głowa. I widzi jeszcze więcej, znacznie więcej. Że wokoło oczu, jej pięknych czarnych oczu, około ust, na skroniach, znajdują się cieniutkie zmarszczki, niteczki podobne do pajęczynki.

Była zrozpaczona. Bliska obłędu. Więc to już koniec? Już nie będzie nigdy młodą, już nie będzie nigdy czuła na sobie zachwyconych oczu, już nie będzie nigdy mogła używać życia, pięknego życia?

Oprzytomniała na chwilę I nagle opętała ją ciekawość. Zwykła kobieca ciekawość. Czy jest doprawdy starą? Przekona się i sprawdzi, czy jest śmieszną, czy doprawdy starą.

Starła szminkę i puder z twarzy Uczesała swe krótko ostrzyżone włosy bardzo gładko. Włożyła starą niemodną czarną suknię i kapelusz z przed kilku lat.

Śmiejąc się nerwowo podeszła do lustra Teraz się przekona, czy to będzie maskarada czy rzeczywistość Śmiech zamarł jej jednak na ustach. Z oczu popłynęły łzy. Ujrzała twardą, nieubłaganą rzeczywistość. Chciała się ubrać jedynie jak stara pani — przekonała się, że jest faktycznie starą panią.

Usiadła w fotelu i zamyśliła się głęboko Rozmyślała nad swemi minionemi dniami Życie jej było jedną wieczną wiosną, przedłużaną sztucznie do nieskończoności. Zbliżyła się nagle niespodziewanie zima. Lata i pięknej jesieni już nie zazna. Minęły niespostrzeżenie i bezpowrotnie.

Jej życie nie było nigdy właściwem życiem, było stale przygotowaniem do życia Teraz uświadomiła sobie, że wiecznie się do czegoś przygotowywała, wiecznie na coś czekała.

Teraz już zapóźno, zbyt późno!

Płacząc siedziała w swym buduarze i rozmyślała nad teraźniejszością, nad zmierzchem kobiety Przychodzi prędzej, aniżeli się tego spodziewa...

—o—

Chiński mur paszportowy będzie utrzymany?

Warszawa, 16 11. PAT. Polska Agencja telegraficzna upoważniona jest do stwierdzenia że podane w ostatnich dniach przez prasę informacje dotyczące zmiany wysokości opłat za paszporty zagraniczne są nieścisłe i nie odpowiadają rzeczywistości. Również nie odpowiadają rzeczywistości pogłoski dotyczące rzekomych zmian w systemie rewizji paszportowej w Tczewie.

Warszawa, 16 11. Sin. PAT w późniejszem wydaniu przynosi wiadomość, że wszystkie pogłoski w sprawie paszportów zagranicznych są nieścisłe. Jednakże stwierdzić, należy, że mimo zaprzeczenia dyrektora departamentu w M. S. W. wiadomości o zmianie opłat paszportowych są prawdziwe.

Dookoła afery obligacyj węgierskich

Paryż, 16 11. PAT. Przeciwko de Fallois oskarżonemu o udział w fałszerstwie obligacyj węgierskich wniesiono także oskarżenie o nadużycia na szkodę towarzystwa, które zawiązało się w Paryżu celem nabywania obligacyj likwidującego się Banku Rosyjsko Azjatyckiego. Zdaniem „Le Matin" de Fallois i jego wspólnicy pracowali na rzecz Sowietów. Usiłowali oni bez skutku sprzedać wspomnianemu towarzystwu obligacje banku skradzione w swoim czasie przez bolszewików i noszące tytuły własności stwierdzone przez władze sowieckie w Moskwie oraz wizy ambasady rosyjskiej.

Nakaz aresztowania syna Blumensteina

Wiedeń. 16. 11. PAT. Wczoraj nadeszła tu depesza policji paryskiej, żądająca aresztowania syna fałszerza papierów węgierskich Blumensteina Karola Blumensteina. K. Blumenstein zdołał jednak przedtem umknąć z Wiednia.

Potomek króla Jana Sobieskiego zmarł
jako awanturnik w Kalifornji

Nowy Jork. 16. 11. PAT. Jak donosi „N. F. Presse" w Los Angelos zmarł dzisiaj pułkownik **John Sobieski**, rzekomo bezpośredni potomek króla Jana III. Sobieski wiódł żywot awanturniczy. W czasie amerykańskiej wojny domowej był on tajnym agentem prezydenta Lincolna. Po wojnie wszedł w służbę prezydenta Meksyku Juareza. W czasie wojny przeciwko cesarzowi Maksymiljanowi, walczył przeciwko niemu. Pobity przez przeciwników i skazany na śmierć został w sposób romantyczny uratowany przez córkę generała meksykańskiego.

Stalin triumfuje
Trocki i Zinowiew wykluczeni z partji

Moskwa, 16 11. Na nadzwyczajnem posiedzeniu Centralnego komitetu oraz Centralnego zarządu komisji kontrolującej partji komunistycznej postanowiono ostatecznie wykluczyć z partji przywódców opozycji Trockiego i Zinowewa. Pozatem uchwalono usunąć z obu tych zarządów centralnych partji komunistycznej: Rakowskiego, Radka, Iwanowa, Sołowjewa, Smilgę, Jewdokimowa, Antonowa, Batajewa, Szklowskiego i Petersena.

Dr. Marx w Monachjum

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Monachjum 16 11. (D) Dziś przybył tutaj z Wiednia kanclerz Rzeszy dr Marx, który od czasu pełnienia urzędu kanclerskiego po raz pierwszy zawitał do stolicy bawarskiej.

Dalsza elektryfikacja kolei austrjackich zaniechana

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 16 11. (D) Zarząd kolej austrjackich postanowił nie prowadzić w dalszym ciągu prac nad elektryfikacją kolei austrjackich. Jedynie prace, które już zostały rozpoczęte, będą doprowadzone do końca.

Nowy typ samolotu trans-oceanicznego

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Rzym, 16 11 (D) Pewien włoski konstruktor samolotów skonstruował obecnie nowy typ samolotu, który potrafi podobno bez trudu odbyć lot Rzym—Nowy York. Samolot może się utrzymać 70 godzin w powietrzu bez lądowania. Próby nastąpią w najbliższych dniach.

29-tą partję wygrywa Capablanca

Buenos Aires. 16. 11. PAT. 29-ta partja między Aljechinem a Capablanką zakończyła się zwycięstwem Capablanki. Aljechin poddał się po 70-tem posunięciu. Stosunek punktów przed stawia się obecnie 4: na korzyść Aljechina.

Kartel chemiczny ustala nowy rozdział rynków zbytu

Londyn. 16. 11. PAT. „Daily News" donosi z Paryża, że w grudniu zjadą do Paryża przed stawiciele przemysłu chemicznego Niemiec, Francji i Anglji, celem podpisania umowy co do rozdziału terenów zbytu w Europie barwików i nawozów sztucznych.

KOMUNIKATY:

— **Z EZRY CHALUCOWEJ.** Na ogólne życzenie stałych bywalców dancingów „Ezry" uchwaliła Sekcja Pań i Panów przy „Ezrze Chalucowej" urza dzić dnia 19 bm. o godz. 8 wiecz. dancing w sali Towarzystwa Technicznego. Dochód przeznaczony jest na rzecz Kolonji Ogrodniczej, której zągrożony byt, zależny jest częściowo od powodzenia tej imprezy. Ostatnie przeddancingowe posiedzenie Sekcji Pań i Panów przy „Ezrze Chalucowej" odbędzie się we czwartek, dn. 17 bm. o godz. 7 przy ul. Zielonej l. 17. I. p. 3x

— **DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE SEKCJI SPORTÓW ZIMOWYCH ŻKS MAKKABI** odbędzie się w sobotę 19 bm. o godz. 7 wiecz. w lokalu klubowym (Gertrudy 8).

— **KLUB TOWARZYSKI „TEL AWIW".** Stradom 13. Dziś we czwartek wieczorem zebranie towarzyskie członków Uprasza się o punktualne przybycie.

SOWIECKA ENCYKLOPEDJA DLA DZIECI. Komisarjat oświaty postanowił wydać specjalną encyklopedję, przeznaczoną dla dzieci. Encyklopedja ta będzie miała 6 tomów i wyjdzie nakładem spółki wydawniczej „Młoda gwardja".

Z GIEŁDY

Giełda krakowska

Kraków, 16. 11. Akcje niejednolite. Dolar utrzymany.

Akcje: Bank Polski 153, Tohan 14, 14.20, Żegluga 0.23, Zieleniewski 22.20, 22.30, Trzebinia 0.57, Górka 88, 89.5, Siersza 9.20, 9.50, Niemojewski 2.20 Azot 1.55, 1.60. Elektrownia 51.50, Krakus 0.32, Chodorów 183, Chybie 6.15. Piasecki 16.

Zebranie giełdowe przeszło pod znakiem tendencji niejednolitej. Do słabszych należały Bank Polski, Tohan. Zieleniewski. Elektrownia, Chodorów i Piasecki. Mocniejsze Górka, Niemojowski Azot i Krakus. Obrotów znaczniejszych dokonano Górką, Sierszą Górniczą, Azotami i Chodorowem. Ruch na ogół panował żywy. Transakcje liczniejsze.

Na pogiełdziu sytuacja podobna. Jaworzno słabiej w płaceniu 23.75. Znacznych obrotów dokonano Lokomotywami po kursach 1.80—1.90. mocniej i Hutą zkła po 1.80—1.90. Z innych Nobel 44—45 i Dolarówka 63

Na rynku walut i dewiz tendencja utrzymana. Podaż dostateczna przy małem zainteresowaniu. W Krakowie dolar gotówkowy 8.87 3/4—8.88 1/4. czeki bankowo 8.90—8.91 Warszawa got. 8.87 i pół do 8.888. czeki 8.90—8.90 9/10. Lwów got. 8.87 3/4—8.88 1/4, czeki 8.90—8.91. Katowice got. 8.87 3/4—8.88 1/4, czeki 8.90—8.90 i pół. Bank Polski bez zmiany. płacił za dolara 8.85, za czeki na Nowy Jork 8.88.

Giełda warszawska

Warszawa 16 bm. (PAT.) **Giełda waluty**
Holandja 35[illegible]·90. 360·80, 359·00,
Londyn 43·44 sprz. [illegible]·55, kup. 43·34
[N.] Jork 8·90, sprz. 8·92 kup. 8·88
Paryż 35·0[illegible] sprz. [3]5·11. kup. 34·94
Praga 26·41 sprz. 26·47 kup. 26·34
Szwajcarja 171·92, sprz. 172·35, kup. 171·49
Włochy 48·51, 48·64, 48·89
Wiedeń 125·71, sprz. 126 02. kup. 125·40.

* * *

Warszawa, 16. 11 PAT. Akcje: Bank dysk. 131, 132, Bank Polski 154.75, 155.50, 155.50, 155, Bank handl. warsz. 23, Bank zw. [illegible] zarob. 91, Chodorów 183.50, Częstocice 3.10, Firley 59.50, 59, Cukier 91.20, 89.60, Węgiel 115, 114, Nobel 45.50, 46.25, Lilpop 39, Modrzejów 9.95, 9.85, Ostrowiec 95.50, Parowozy 44, Pocisk 3.15, 3.17, Ortwein 12.50, 12.75, Rudzki 58, Ursus 13.50, Starachowice 78.50, 70.50, 71, Żyrardów 18.25, Zawiercie 38, Borkowscy 3.85, Haberbusch 153, 159, Spirytus 38, Żegluga 0.48, Dolarówka 62, pożyczka 5 proc. Konwersyjna 63.85, 64, 10 proc. Kolejowa 102.50, 103.50, 5 proc. Kolejowa 61, 62, 61 50.

• • •

Giełda zbożowa w Poznaniu z dnia 16 bm.: Bez zmiany, tendencja spokojna.

Giełda wiedeńska

Wiedeń d. 16 b. m. (P. A. T.). **Dewizy** [A]msterdam 285·78. Belgrad 12·46, Berlin 168·31 Bruksela 98·77 Budapeszt 12[illegible]·89 Kopenhaga 189·60 Londyn 34·50 [M]adryt 120·15 Medjolan 38·66 Nowy Jork 707·75. Oslo 18[illegible]·45 Paryż 27·81. Praga 20·97 Sofja 5·09, Sztokholm 190·55 Warszawa 79·35—79·63 Zurych 136·47, Amerykańskie 70[illegible] 75, niemieckie 168·55 polskie —·— —·— [cz]eskie 20·93. węgierskie 124·02 —

Akcje: Zieleniewski 17·[illegible] Silesja 0·— Siersza 20 [illegible] 8·— Karpaty 29·—, Galicja 56·90 Nafta 9·60

Giełda zurychska

Zurych, 16. 11 PAT. Paryż 20.37 1/4, Londyn 25.2[illegible] 1/8, Nowy Jork 5.1[illegible], Belgja 72.31, Włochy 28.22, Hiszpanja 88.25, Holandja 209.35, Berlin 123.685, Wiedeń 73.125, Oslo 137.40, Sztokholm 139.60, Kopenhaga 139, Sofja 3.745, Praga 15.37, Warszawa 58.20, Budapeszt 90.80, Białogród 9.13, Ateny 6.90, Bukareszt 3.21, Helsingfors 13.07, Buenos Aires 221 3/8.

Pierwsze próby wypiekania ciast

są trudne dla każdej początkującej młodej gosposi. Najlepszą pomocą będą wtenczas rady doświadczonej matki, a ta mówi zawsze: „Bierz Dra. Oetkera

proszek do pieczenia „BACKIN"

jeśli chce ciasto ma się udać". Z radosną dumą wyraziłyby się tak sama miljony pań domu, myśląc z zadowoleniem o swem udanem pieczywie, przyrządzonem przy pomocy proszku do pieczenia „Backin".

Nic łatwiejszego dzisiaj, jak upiec samej najpiękniejsze baby, placki, torty i wszelkiego rodzaju ciastko, ponieważ do pomocy ma się starannie wypróbowane przepisy oraz liczne barwne obrazki w książeczce z nowemi przepisami Dra. Oetkera wydania F. zawierającej bogaty wybór i wszelkie potrzebne wskazówki. W książeczce tej pomieszczone są też bliższe szczegóły o znakomitym aparacie do pieczenia „Pozziw kuchni", zapomocą którego można piec, smażyć i gotować na małym płomyku gazowym.

Książeczkę z przepisami Dra. Oetkera wydanie F nabyć można we wszystkich składach za groszy 40, w razie wyczerpania za przesłaniem znaczków wprost od

Dra. A. Oetkera, Gdańsk-Oliwa

DROBNE OGŁOSZENIA

PANNY inteligentnej dochodzącej, najchętniej frebIanki, do dwóch czteroletnich dziewczynek, poszukuje się zaraz. Zgłoszenia osobiste między godz. 11—12 lub 3—4 popołudniu: Podgórze, Krakusa 7, II. piętro, drzwi na lewo. 1340 g

PRZYSTĄPIĘ ze znacznym wkładem i współpracą do rentownego przedsiębiorstwa przemysłowego lub handlowego. Zgłoszenia do Adm. „N. Dziennika" pod „Z. 8". 1345 g

POSZUKUJE SIĘ panny z praktyką biurową, ze znajomością korespondencji polsko-niemieckiej i biegłem pismem na maszynie. Zgłoszenia pisemne do firmy Schachne Landau, Stradom 15. 1344 g

PANNA, fachowa siła do sklepu jubilerskiego, potrzebna. Zgłoszenia: Futterweit, Loretańska 3, między godz. 2—3 popoł. 1341 g

PARCELA w Bochni, obok kina, do sprzedania. Wiadomość: Młodosytnia, Kraków, Rabina Meizelsa 11, od godz. 4—5 popoł. 1340 g

KUPIEC (Żyd) ożeni się ze zdrową, przystojną urzędniczką (tylko pierwszorzędna siła). Warunki: pochodzenie z dobrej rodziny, możność urządzenia mieszkania w Krakowie i posag nie duży. Zgłoszenia listowne: L. Z. Gniezno, Skrytka pocztowa 36. 2872 x

DO ODSTĄPIENIA lokal w podworcu z gablotką na froncie, przy ul. Grodzkiej. Wiadomość: Nadwiślańska 26, u p. Lempel. 1171 g

POKÓJ kawalerski z umeblowaniem dla 3 lub 4 panów, w VIII. dzielnicy poszukiwany od zaraz. Zgłoszenia do Adm. „N. Dziennika" pod „Esge".

Październikowe nowości „ROJU"

PAUL MORAND: „Swawolna Europa" 7 Zł.
Jest to owa wsławiona „L'Europe Galante", która tyle huku sprawiła na świecie. Jej, często tak drastyczna treść, owinięta jest w przepych tak oryginalnej językowej formy, że „Europę Swawolną" powitają z żywem zadowoleniem osoby, nawet dobrze władające franc.

CLAUDE FARRERE: „Ostatni Bóg" 7 Zł.
Ostatnia powieść znanego pisarza, w którym problemat miłości fizjologicznej i miłości zmysłowej otrzymał błyskotliwe ujęcie.

SEJFULLINA: „Mierzwa" 5 Zł 40 gr
Opowiadania bolszewickiej nauczycielki ludowej, tatarki, którą rewolucja zastała we wsi kirgisko-rosyjskiej nad Wołgą. Opowiadania są dla zachodniego czytelnika rewelacją. Jest to bolszewicka „Pożoga" a rebours.

ILJA ERENBURG: „Lato" 4 Zł 80 gr.
Jest to VI. tom w zbiorowem wydaniu pism tego pisarza.
Poza tem szereg kapitalnych humoresek Zoszczenki w wydaniu 95-cio groszowem i tomik „Żółtej" 80-o groszowej biblioteczki. 12 4bp

„Marka światowej sławy"

Dla zdrowia dzieci!
przez powagi lekarskie zalecany.

HAYA PUDER ANTISEPTYCZNY
i MYDŁO HYGIENICZNE
dla niemowląt i dzieci

Tysiące podziękowań! Ostrzega się przed naśladownictwami
Dlatego żądać należy wszędzie tylko PUDRU HAYA
Do nabycia we wszystkich aptekach i drogerjach.

S. HAY, aptekarz, **LWÓW**

Przetargi publiczne.

Dyrekcja Kolei Państwowych w Krakowie rozpisuje przetarg publiczny na dostawę blachy cynkowej i białej w roku 1928, w ilości około 16.500 kg. do L. IX/75612/27.. Termin składania ofert do dnia 9 grudnia 1927, do godziny 12-tej w południe. Publiczne otwarcie ofert nastąpi dnia 9 grudnia b. r., o godzinie 13-tej.

Bliższe szczegóły przetargu, jak również warunki dostawy otrzymać można w Wydziale Zasobów Dyrekcji Kolei Państwowych w Krakowie, bezpośrednio za złożeniem 1 zł. za formularze, względnie pocztą za nadesłaniem opłaty pocztowej 20 groszy i 1 zł. za formularze.

•

Śląski Urząd Wojewódzki rozpisuje niniejszem pisemny przetarg publiczny na wykonanie wyprawy wewnętrznej na budowie gmachu Województwa i Sejmu Śląskiego w Katowicach.

Oferty wraz z ogólnymi technicznymi warunkami, które będą stanowiły integralną część kontraktu, podpisane przez oferentów, należy wnosić do Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego, Wydział KR. w Katowicach.

Warunki przetargu oraz potrzebne druki można nabyć w godzinach od 8—15 w kancelarji Wydziału Komunikacji i Robót Publicznych za opłatą 6 zł.

•

D. K. P. w Poznaniu zwraca uwagę na mający się odbyć w dniu 22 listopada 1927 r. przetarg publiczny na dostawę szczotek i pendzli. — Szczegóły przetargu ogłoszone w „Monitorze Polskim" Nr. 254 z dnia 5 listopada i w „Epoce" Nr. 304 z dnia 5 listopada b. r.

PIERWSZORZĘDNEJ JAKOŚCI
KARPIE tuczone
żywe i na części oraz inne gatunki ryb
codziennie sprzedaje
Kazimierz OGORZAŁY
Kraków, ul. Szczepańska 11. Tel. 3004

WIECZORNE KURSA wykwintnego gotowania pieczenia dla Pań urządza od 1 listopada szkoła zawodowa „Ognisko Pracy". Kuchnia rytualna. Wpisy i informacje codziennie, z wyjątkiem sobót, w godzinach od 11—2 przed południem, w kancelarji szkoły, ul. Mikołajska 9, II. piętro.

WIECZORNE KURSA krawieczyzny damskiej (krój i szycie), pod kierunkiem sił fachowych, rozpoczynają się w szkole zawodowej dla dziewcząt żydowskich „Ognisko Pracy" z dniem 1 listopada. Wpisy i informacje w kancelarji szkolnej w godz. od 11—1, ul. Mikołajska 9, II piętro. Dla grup złożonych conajmniej z 6 osób, warunki specjalne.

KONKURS.

Przy 5 kl. żydowskiej prywatnej szkole ludowej w Bielsku obsadzoną zostanie bezzwłocznie posada 18 6x

nauczyciela religji, oraz nauczyciela szkół ludowych

Obywatele polscy, którzy nie przekroczyli 40 roku życia, posiadający ustawowo przepisaną kwalifikację, władający językiem polskim i niemieckim w słowie i piśmie — zechcą podania swe skierować do dnia 1 grudnia 1927 do Przełożeństwa Gminy żydowskiej w Bielsku (Śląsk-Ciesz.)

Przełożony Zyd. Gminy Wyzn. w Bielsku
Berthold Simschowitz mp.

Fortepiany—Pianina
HELENA SMOLARSKA
SZEWSKA L. 9
KRAKÓW TEL. 4365
DOGODNE RATY

ROZKŁAD LOTÓW KOM. POWIETRZNEJ
ważny od dnia 18 październik 1927 r.
P. L. L. »AEROLOT« 1680

Odloty z Krakowa do Wiednia 12·15 codziennie z wyjątkiem niedziel
" " " " Warszawy 12·45 " " "
" " " " Lwowa 12·30 poniedziałki, środy, piątki.
Przyloty do Krakowa z Warszawy 11·— codziennie z wyjątkiem niedziel
" " " z Wiednia 11·30 " " "
" " " ze Lwowa 11·25 wtorki, środy, czwartki.

Wydawca Za Spółkę Wyd. „Nowy Dziennik": Zygmunt Hochwald. — Redaktor naczelny: Dr. Wilhelm Berkelhammer — Redaktor odpowiedzialny: Zygfryd Moses. — Nowa Drukarnia Dziennikowa, Kraków, Orzeszkowej 7, pod zarządem Maksymiljana Feldmana.